

Minister IenW

Bestuurskern

Dir. Luchtvaart
Afd. Luchtvaartveiligheid

Postbus 20906
2500 EX Den Haag

Contactpersoon

5.1.2 e Woo

M +5.1.2 e Woo

5.1.2 e Woo @minienw.nl

nota ter informatie

Stand van zaken 'stoffen in de cockpit'

Datum

20 november 2019

Kenmerk

IENW/BSK-2019/247522

Inleiding

U heeft tijdens de bespreking van de Luchtvaartnota gevraagd naar een informerende memo over hoe het staat met het onderwerp 'stoffen in de cockpit'. Deze nota voorziet in een actuele stand van zaken.

Samenvatting, kern of boodschap

In veel moderne straalvliegtuigen wordt de cabinelucht en airconditioning deels gevoed met lucht die via de motoren binnenkomt, de zogenaamde 'bleed air'. Chemische stoffen afkomstig vanuit o.a. motorolie kunnen hierdoor mogelijk in de cabine komen. De vraag bestaat of langdurende blootstelling aan de chemische stoffen in de cabinelucht een mogelijke verklaring kan zijn voor sommige gezondheidsklachten van vliegend personeel. Nieuwe type vliegtuigen (bijv. de Boeing 787) hebben overigens een ander ontwerp. Daar speelt dit niet.

Er wordt veel wetenschappelijk onderzoek verricht. Tot nu toe is er geen algemeen geaccepteerd direct verband vastgesteld tussen de waargenomen klachten van vliegend personeel en de langdurige blootstelling aan chemische stoffen via de cabinelucht. Op dit moment lopen er meerdere Europese onderzoekstrajecten. De belangrijkste hiervan is die van de Europese Commissie samen met het Europese Agentschap voor de Luchtvaartveiligheid (EASA). Nederlandse partijen (RIVM en TNO) maken deel uit van het consortium voor dit onderzoek.

De noodzaak tot internationaal onderzoek wordt bevestigd door de onafhankelijke Nationale Adviesgroep Cabinelucht (NAC). In de NAC participeren de luchtvaartmaatschappijen, de relevante grote onderzoeksinstituten en betrokken vakbonden onder een onafhankelijke voorzitter, 5.1.2 e Woo (het ministerie van IenW is waarnemer). Deze onafhankelijke adviesgroep is in 2015 door de toenmalige

staatssecretaris van IenW ingesteld om over deze problematiek aan het kabinet te adviseren en de Tweede Kamer jaarlijks over de voortgang te informeren. De NAC heeft tot taak de minister van IenW te adviseren over: 1. ontwikkelingen (waaronder nieuw onderzoek) die relevant kunnen zijn voor de gekozen strategie; 2. de wenselijkheid van additioneel (internationaal) onderzoek; 3. de Nederlandse inbreng in de Europese onderzoekstrajecten. Daarnaast heeft de NAC tot taak om kennis te delen en waar nodig informatie te verspreiden.

De meest recente rapportage van de NAC aan de Tweede Kamer is van oktober 2017. De NAC wacht de uitkomsten van de lopende internationale onderzoeken af en heeft daarom besloten op korte termijn nog geen rapportage uit te brengen. Wel blijft de NAC zich verdiepen in het cabineluchtvaartstuk. Bij tussentijdse relevante ontwikkelingen rondom dit thema, zal de NAC u daarvan op de hoogte brengen. Dit is u per brief op 12 maart 2019 door de voorzitter van de NAC gemeld.

Op 19 november j.l. heeft de meest recente vergadering van de NAC plaatsgevonden. Hierin is het belang van de NAC nog eens benadrukt en is onder andere afgesproken dat de NAC voortaan twee keer per jaar bij elkaar komt om de belangrijkste ontwikkelingen te bespreken en de voortgang van de geïdentificeerde acties te bewaken. Bovendien is afgesproken dat per 1 januari 2020 de ondersteunende taken van de NAC door het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) worden uitgevoerd. Het RIVM neemt deze taak over van het Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving (OFL) die na het aflopen van haar termijn hiermee is gestopt. Voorts zal medio 2020 afscheid nemen als voorzitter van de NAC. Naar een opvolger wordt nog gezocht.

Toelichting

Stand van Zaken lopende Europese onderzoeken

De Europese Commissie, directoraat-generaal Mobiliteit en Vervoer (DG MOVE) heeft samen met EASA een grootschalig onderzoek gestart naar de kwaliteit van cabinelucht. RIVM en TNO nemen deel in het internationale consortium dat het onderzoek uitvoert. Vooruitlopend hierop hebben twee voorbereidende EASA onderzoeken plaatsgevonden waarvan één ook mede uitgevoerd is door RIVM en TNO.

Tevens lopen er naast het DG MOVE onderzoek nog twee andere Europese trajecten in dit kader:

1. Comité Européen de Normalisation (CEN). Doel is het ontwikkelen van een Europese norm of een set aan normen om de kwaliteit van cabinelucht en de airconditioning in vliegtuigen te beschrijven
2. REACH. Dit is een EU-traject met als doel om meer informatie te verkrijgen over eventuele gezondheidsrisico's door de blootstelling aan TCP, een chemische stof in de turbinemotorolie.

Een derde onderzoek in dit kader is inmiddels afgerond, namelijk Future Sky Safety. Het project richtte zich op technische en economische haalbaarheid van maatregelen om de ongewenste besmetting van cabinelucht met chemische stoffen te voorkomen. Dit traject is recent afgerond met een aanbeveling om de mogelijkheid van een netwerk van kleine sensoren in de cabine te verkennen. De NAC is over de conclusies van dit onderzoek geïnformeerd.

Van: 5.1.2.e Woo
Aan: 5.1.2.e Woo DGLM
Onderwerp: RE: Cabin Air Quality
Datum: maandag 6 november 2017 14:38:55

Hi 5.1.2.e Woo

1130 UK time tomorrow is fine. I look forward to speaking to you.

Kind regards

5.1.2.e Woo

From: 5.1.2.e Woo @minienm.nl]
Sent: 06 November 2017 13:34
To: 5.1.2.e Woo
Subject: RE: Cabin Air Quality

5.1.2.e Woo

Thanks for your prompt reply. Unfortunately I'm not available at the suggested time. Would it be possible to give you a call tomorrow 11.30 your time?

Kind regards

5.1.2.e Woo

Van: 5.1.2.e Woo @caa.co.uk]
Verzonden: maandag 6 november 2017 12:40
Aan: 5.1.2.e Woo @minienm.nl>
Onderwerp: RE: Cabin Air Quality

Dear 5.1.2.e Woo

I would be available today between 1330-1445, so 1430-1545 CET. Alternatively, I would be available more or less any time tomorrow or Wednesday.

Kind regards

5.1.2.e Woo

5.1.2.e Woo

5.1.2.e Woo

UK Civil Aviation Authority

Tel: +44 5.1.2.e Woo

Follow us on Twitter: @UK_CAA

From: 5.1.2.e Woo [redacted]@minienm.nl]
Sent: 05 November 2017 / 14:41
To: 5.1.2.e Woo [redacted]
Subject: RE: Cabin Air Quality

Dear 5.1.2.e Woo [redacted],

Thanks again for your email. I was interested if you were available to talk on phone tomorrow. This topic is getting much attention in the media at this moment in the Netherlands and I would appreciate if we could exchange some views and information. I'm also very interested in any new the developments with regard to Easy Jet.

Kind regards.

5.1.2.e Woo [redacted]

5.1.2.e Woo [redacted]

5.1.2.e Woo [redacted]

*Aviation Safety Unit - Aviation Department
 Directorate-General for Mobility and Transport
 Ministry of Infrastructure and the Environment*

*Afdeling Luchtvaartveiligheid- directie Luchtvaart
 Directoraat-Generaal voor Bereikbaarheid
 Ministerie van Infrastructuur en Milieu*

*visit Rijnstraat 8 | 2515 XP | Den Haag
 mail P.O. Box 20904- 2500 EX -| The Hague - The Netherlands / Den Haag*

*phone: +5.1.2.e Woo [redacted] fax: +5.1.2.e Woo [redacted] email 5.1.2.e Woo [redacted]@minienm.nl
 < <http://www.government.nl/ministries/ienm> >*

Van: 5.1.2.e Woo [redacted]@caa.co.uk]
Verzonden: dinsdag 26 september 2017 18:07
Aan: 5.1.2.e Woo [redacted]@caa.co.uk>
CC: 5.1.2.e Woo [redacted]@minienm.nl>
Onderwerp: RE: Cabin Air Quality

Hi 5.1.2.e Woo [redacted]

There has been considerable misunderstanding as to what easyJet are doing as far as filters are concerned.

They are:

- replacing the existing HEPA filters in the cabin air recirculation system with a HEPA filter that also incorporates an activated charcoal filter
- this will be progressively rolled out across their fleet when the filters are routinely replaced in accordance with the filter manufacturer's recommended service intervals
- considering installing bleed air filters - likely to consist of a combined activated charcoal

filter and a particulate filter - on a small number of aircraft for research purposes, once these are available and certified for use

All modern commercial aircraft have HEPA filters as part of the cabin air recirculation system; the addition of the charcoal element will enable some chemicals - principally the volatile (VOC) and semi-volatile organic compounds (SVOC) responsible for many odours - to be removed more quickly from the cabin air than would otherwise be the case (bearing in mind that there is in any case a complete exchange of the cabin air with external air every 5-6 minutes). These filters will not prevent fume events due to bleed air contamination

At the moment bleed air filters are still under development and therefore we do not have information about their performance. On the basis of the information recently presented by Pall Aerospace, who are working in this area, the design specification for such filters includes a filtration capability targeted at mid- to high- boiling point VOC/SVOC, an acceptable pressure drop across the filter and an acceptable routine service interval.

If successfully developed and certified, such filters would be expected to prevent or reduce the exposure of aircrew and passengers to irritant chemicals and smells that would otherwise pass into the cabin in the event of a fume event due to bleed air contamination. They would not filter out all possible contaminants, e.g. CO, NOx, etc and there will also be a need for a sensor that would alert the pilots / maintenance engineers to the fact that a bleed air contamination event had occurred. Bleed air filters would not replace the need for HEPA filters in the cabin air recirculation system and of course would not prevent fume events due to causes other than bleed air contamination.

Kind regards

5.1.2 e Woo

From: 5.1.2 e Woo
Sent: 26 September 2017 14:56
To: 5.1.2 e Woo
Cc: 5.1.2 e Woo
Subject: Cabin Air Quality

Dear Dr 5.1.2 e Woo

Through this email, I wish to introduce the Netherlands member of the ICAO Dangerous Goods Panel who is also responsible for the above topic 5.1.2 e Woo will no doubt be in touch with a query which I hope you will be able to assist him with please, regarding cabin air filters which he understands are used on EasyJet aircraft.

5.1.2 e woo in the meantime you may find the CAA's webpage on this subject of interest. Please see <https://www.caa.co.uk/Passengers/Before-you-fly/Am-I-fit-to-fly/Health-information-for-passengers/Cabin-air-quality/>

Kind regards

5.1.2 e Woo

Civil Aviation Authority

Tel: 5.1 2 e Woo

Mob: 5.1 2 e Woo

Follow us on Twitter: [@UK_CAA](#)

Please consider the environment. Think before printing this email.

Before Printing consider the environment.

This e-mail and any attachment(s) are for authorised use by the intended recipient(s) only. It may contain proprietary material, confidential information and/or be subject to legal privilege. If you are not an intended recipient then please promptly delete this e-mail, as well as any associated attachment(s) and inform the sender. It should not be copied, disclosed to, retained or used by, any other party. Thank you.

We cannot accept any liability for any loss or damage sustained as a result of software viruses. You must carry out such virus checking as is necessary before opening any attachment to this message.

Please note that all e-mail messages sent to the Civil Aviation Authority are subject to monitoring / interception for lawful business.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 5.1.2.e Woo
Aan: 5.1.2.e Woo
Cc: 5.1.2.e Woo
Onderwerp: RE: Cabin Air Quality
Datum: dinsdag 26 september 2017 18:07:27

Hi 5.1.2.e Woo

There has been considerable misunderstanding as to what easyJet are doing as far as filters are concerned.

They are:

- replacing the existing HEPA filters in the cabin air recirculation system with a HEPA filter that also incorporates an activated charcoal filter
- this will be progressively rolled out across their fleet when the filters are routinely replaced in accordance with the filter manufacturer's recommended service intervals
- considering installing bleed air filters - likely to consist of a combined activated charcoal filter and a particulate filter - on a small number of aircraft for research purposes, once these are available and certified for use

All modern commercial aircraft have HEPA filters as part of the cabin air recirculation system; the addition of the charcoal element will enable some chemicals - principally the volatile (VOC) and semi-volatile organic compounds (SVOC) responsible for many odours - to be removed more quickly from the cabin air than would otherwise be the case (bearing in mind that there is in any case a complete exchange of the cabin air with external air every 5-6 minutes). These filters will not prevent fume events due to bleed air contamination

At the moment bleed air filters are still under development and therefore we do not have information about their performance. On the basis of the information recently presented by Pall Aerospace, who are working in this area, the design specification for such filters includes a filtration capability targeted at mid- to high- boiling point VOC/SVOC, an acceptable pressure drop across the filter and an acceptable routine service interval.

If successfully developed and certified, such filters would be expected to prevent or reduce the exposure of aircrew and passengers to irritant chemicals and smells that would otherwise pass into the cabin in the event of a fume event due to bleed air contamination. They would not filter out all possible contaminants, e.g. CO, NOx, etc and there will also be a need for a sensor that would alert the pilots / maintenance engineers to the fact that a bleed air contamination event had occurred. Bleed air filters would not replace the need for HEPA filters in the cabin air recirculation system and of course would not prevent fume events due to causes other than bleed air contamination.

Kind regards

5.1.2.e Woo

From: 5.1.2.e Woo
Sent: 26 September 2017 14:56
To: 5.1.2.e Woo
Cc: 5.1.2.e Woo
Subject: Cabin Air Quality

Dear 5.1.2.e Woo

Through this email, I wish to introduce the Netherlands member of the ICAO Dangerous Goods Panel who is also responsible for the above topic. 5.1.2.e Woo will no doubt be in touch with a query which I hope you will be able to assist him with please, regarding cabin air filters which he understands are used on EasyJet aircraft.

5.1.2.e Woo – in the meantime you may find the CAA's webpage on this subject of interest. Please see <https://www.caa.co.uk/Passengers/Before-you-fly/Am-I-fit-to-fly/Health-information-for-passengers/Cabin-air-quality/>

Kind regards

5.1.2.e Woo

5.1.2.e Woo

Civil Aviation Authority

Tel: 5.1.2.e Woo

Mob: 5.1.2.e Woo

Follow us on Twitter: [@UK_CAA](https://twitter.com/UK_CAA)

Please consider the environment. Think before printing this email.

Before Printing consider the environment.

This e-mail and any attachment(s) are for authorised use by the intended recipient(s) only. It may contain proprietary material, confidential information and/or be subject to legal privilege. If you are not an intended recipient then please promptly delete this e-mail, as well as any associated attachment(s) and inform the sender. It should not be copied, disclosed to, retained or used by, any other party. Thank you.

We cannot accept any liability for any loss or damage sustained as a result of software viruses. You must carry out such virus checking as is necessary before opening any attachment to this message.

Please note that all e-mail messages sent to the Civil Aviation Authority are subject to monitoring / interception for lawful business.

Van: 5.1.2.e Woo
Aan: 5.1.2.e Woo
Onderwerp: RE: Cabin Air Quality
Datum: dinsdag 7 november 2017 12:56:43

5.1.2.e Woo

It was a pleasure to talk to you this morning.

The information on the NHS Care Pathway is on the CAA website at <http://www.caa.co.uk/Passengers/Before-you-fly/Am-I-fit-to-fly/Guidance-for-health-professionals/Aircraft-Fume-Events/>. The CAA statement on cabin air quality is at <http://www.caa.co.uk/Passengers/Before-you-fly/Am-I-fit-to-fly/Health-information-for-passengers/Cabin-air-quality/>.

Kind regards

5.1.2.e Woo

From: 5.1.2.e Woo @minienm.nl]
Sent: 06 November 2017 13:51
To: 5.1.2.e Woo
Subject: RE: Cabin Air Quality

Great! Talk to you tomorrow.

5.1.2.e Woo

5.1.2.e Woo

5.1.2.e Woo

*Aviation Safety Unit - Aviation Department
 Directorate-General for Mobility and Transport
 Ministry of Infrastructure and the Environment*

*Afdeling Luchtvaartveiligheid- directie Luchtvaart
 Directoraat-Generaal voor Bereikbaarheid
 Ministerie van Infrastructuur en Milieu*

visit Rijnstraat 8 | 2515 XP | Den Haag

mail P.O. Box 20904- 2500 EX -| The Hague - The Netherlands / Den Haag

*phone: 5.1.2.e Woo fax: 5.1.2.e Woo email 5.1.2.e Woo @minienm.nl
 < <http://www.government.nl/ministries/ienm> >*

Van: 5.1.2.e Woo @caa.co.uk]
Verzonden: maandag 6 november 2017 14:38
Aan: 5.1.2.e Woo @minienm.nl>
Onderwerp: RE: Cabin Air Quality

Hi 5.1.2.e Woo

1130 UK time tomorrow is fine. I look forward to speaking to you.

Kind regards

5.1.2.e Woo

From: 5.1.2.e Woo @minienm.nl]
Sent: 06 November 2017 13:34

To: 5.1.2.e Woo
Subject: RE: Cabin Air Quality

5.1.2.e Woo

Thanks for your prompt reply. Unfortunately I'm not available at the suggested time. Would it be possible to give you a call tomorrow 11.30 your time?

Kind regards

5.1.2.e Woo

Van: 5.1.2.e Woo @caa.co.uk]
Verzonden: maandag 6 november 2017 12:40
Aan: 5.1.2.e Woo @minienm.nl>
Onderwerp: RE: Cabin Air Quality

Dear 5.1.2.e Woo

I would be available today between 1330-1445, so 1430-1545 CET. Alternatively, I would be available more or less any time tomorrow or Wednesday.

Kind regards

5.1.2.e Woo

5.1.2.e Woo

5.1.2.e Woo

UK Civil Aviation Authority

Tel: 5.1.2.e Woo

Follow us on Twitter: @UK_CAA

From: 5.1.2.e Woo @minienm.nl]
Sent: 05 November 2017 / 14:41
To: 5.1.2.e Woo
Subject: RE: Cabin Air Quality

Dear 5.1.2.e Woo

Thanks again for your email. I was interested if you were available to talk on phone tomorrow. This topic is getting much attention in the media at this moment in the Netherlands and I would appreciate if we could exchange some views and information. I'm also very interested in any new developments with regard to Easy Jet.

Kind regards.

5.1.2.e Woo

5.1.2.e Woo

5.1.2.e Woo

*Aviation Safety Unit - Aviation Department
Directorate-General for Mobility and Transport
Ministry of Infrastructure and the Environment*

*Afdeling Luchtvaartveiligheid- directie Luchtvaart
Directoraat-Generaal voor Bereikbaarheid
Ministerie van Infrastructuur en Milieu*

*visit Rijnstraat 8 | 2515 XP | Den Haag
mail P.O. Box 20904- 2500 EX -| The Hague - The Netherlands / Den Haag*

*phone: 5.1.2.e Woo fax: 5.1.2.e Woo email 5.1.2.e Woo @minienm.nl
< <http://www.government.nl/ministries/ienm> >*

Van: 5.1.2.e Woo @caa.co.uk]

Verzonden: dinsdag 26 september 2017 18:07

Aan: 5.1.2.e Woo @caa.co.uk>

CC: 5.1.2.e Woo @minienm.nl>

Onderwerp: RE: Cabin Air Quality

Hi 5.1.2.e Woo

There has been considerable misunderstanding as to what easyJet are doing as far as filters are concerned.

They are:

- replacing the existing HEPA filters in the cabin air recirculation system with a HEPA filter that also incorporates an activated charcoal filter
- this will be progressively rolled out across their fleet when the filters are routinely replaced in accordance with the filter manufacturer's recommended service intervals
- considering installing bleed air filters - likely to consist of a combined activated charcoal filter and a particulate filter - on a small number of aircraft for research purposes, once these are available and certified for use

All modern commercial aircraft have HEPA filters as part of the cabin air recirculation system; the addition of the charcoal element will enable some chemicals - principally the volatile (VOC) and semi-volatile organic compounds (SVOC) responsible for many odours - to be removed more quickly from the cabin air than would otherwise be the case (bearing in mind that there is in any case a complete exchange of the cabin air with external air every 5-6 minutes). These filters will not prevent fume events due to bleed air contamination

At the moment bleed air filters are still under development and therefore we do not have information about their performance. On the basis of the information recently presented by Pall Aerospace, who are working in this area, the design specification for such filters includes a filtration capability targeted at mid- to high- boiling point VOC/SVOC, an acceptable pressure drop

across the filter and an acceptable routine service interval.

If successfully developed and certified, such filters would be expected to prevent or reduce the exposure of aircrew and passengers to irritant chemicals and smells that would otherwise pass into the cabin in the event of a fume event due to bleed air contamination. They would not filter out all possible contaminants, e.g. CO, NOx, etc and there will also be a need for a sensor that would alert the pilots / maintenance engineers to the fact that a bleed air contamination event had occurred. Bleed air filters would not replace the need for HEPA filters in the cabin air recirculation system and of course would not prevent fume events due to causes other than bleed air contamination.

Kind regards

5.1.2.e Woo

From: 5.1.2.e Woo
Sent: 26 September 2017 14:56
To: 5.1.2.e Woo
Cc: 5.1.2.e Woo
Subject: Cabin Air Quality

Dear 5.1.2.e Woo

Through this email, I wish to introduce the Netherlands member of the ICAO Dangerous Goods Panel who is also responsible for the above topic 5.1.2.e Woo will no doubt be in touch with a query which I hope you will be able to assist him with please, regarding cabin air filters which he understands are used on EasyJet aircraft.

5.1.2.e Woo – in the meantime you may find the CAA's webpage on this subject of interest. Please see <https://www.caa.co.uk/Passengers/Before-you-fly/Am-I-fit-to-fly/Health-information-for-passengers/Cabin-air-quality/>

Kind regards

5.1.2.e Woo

Tel: 5.1.2.e Woo
 Mob: 5.1.2.e Woo

Follow us on Twitter: [@UK_CAA](https://twitter.com/UK_CAA)

Please consider the environment. Think before printing this email.

Before Printing consider the environment.

This e-mail and any attachment(s) are for authorised use by the intended recipient(s) only. It may contain proprietary material, confidential information and/or be subject to legal privilege. If you are not an intended recipient then please promptly delete this e-mail, as well as any associated attachment(s) and inform the sender. It should not be copied, disclosed to, retained or used by, any other party. Thank you.

We cannot accept any liability for any loss or damage sustained as a result of software viruses. You must carry out such virus checking as is necessary before opening any attachment to this message.

Please note that all e-mail messages sent to the Civil Aviation Authority are subject to monitoring / interception for lawful business.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 5.1.2.e Woo
Aan: 5.1.2.e Woo - DGLM; 5.1.2.e Woo - DGLM
Cc: 5.1.2.e Woo
Onderwerp: RE: Artikel over aerotoxic syndrome door Nederlandse auteurs gepubliceerd
Datum: maandag 20 mei 2019 08:33:34
Bijlagen: [Three patients with probable aerotoxic syndrome, Clinical Toxicology Hageman 2019.pdf](#)

Ha 5.1.2.e Woo en 5.1.2.e Woo

Hierbij het volledige artikel. Heldere, neutrale, uiteenzetting van de gevonden klinische waarden zonder te speculeren over oorzaak-gevolg.

Vriendelijke groet,

5.1.2.e Woo

National Institute for Public Health and the Environment (RIVM)
 Centre for Safety of Substances and Products (VSP)
 P.O. Box 1
 3720 BA Bilthoven
 The Netherlands
 Tel.: +5.1.2.e Woo
 Fax.: +5.1.2.e Woo
www.rivm.nl

From: 5.1.2.e Woo - DGB 5.1.2.e Woo @minienw.nl]
Sent: vrijdag 17 mei 2019 14:56
To: 5.1.2.e Woo - DGLM
Cc: 5.1.2.e Woo
Subject: RE: Artikel over aerotoxic syndrome door Nederlandse auteurs gepubliceerd

Hoi 5.1.2.e Woo

Bedankt voor het toesturen van de informatie.

Ik ben wel benieuwd naar het hele artikel. Het blijft natuurlijk allemaal wel onduidelijk of deze afwijkingen het gevolg zijn van cabinelucht. Het feit dat er bij deze drie personen afwijkende waarden worden geconstateerd betekent m.i. niet dat deze afwijkingen het gevolg zijn van vervuilde cabinelucht.

Deze personen kunnen bijv wonen in een gebied met hoge concentraties van vervuilde lucht.

Begrijp ook uit de info die is toegestuurd dat meer onderzoek noodzakelijk is alvorens conclusies kunnen worden getrokken.

MVG

5.1.2.e Woo

5.1.2.e Woo

Aviation Safety Unit - Aviation Department Afdeling Luchtvaartveiligheid- directie Luchtvaart
 Directorate-General for Mobility and Transport Directoraat-Generaal voor Bereikbaarheid

Ministry of Infrastructure and the Environment Ministerie van Infrastructuur en Milieu

visit: Rijnstraat 8 | 2515 XP | Den Haag

mail: P.O. Box 20904- 2500 EX -| The Hague - The Netherlands

phone: + [redacted] @minienw.nl
< http://www.government.nl/ministries/ienm >

Verzonden met iPhone
(www.blackberry.com)

Van: [redacted] @rivm.nl>
Datum: vrijdag 17 mei 2019 7:38 AM
Aan: [redacted] - DGB [redacted] @minienw.nl>, [redacted] DGLM
[redacted] @minienw.nl>
Kopie: [redacted] @rivm.nl>, [redacted] @rivm.nl>
Onderwerp: Artikel over aerotoxic syndrome door Nederlandse auteurs gepubliceerd

Ha [redacted],

Graag brengen we jullie op de hoogte van het volgende artikel wat gisteren in abstract online is gekomen.

Short Communication

Three patients with probable aerotoxic syndrome

G. Hageman Medical Spectrum Twente, Hospital Enschede, Enschede, the Netherlands;

Correspondence G.Hageman6@kpnplanet.nl, T. M. Pal Occupational Health Physician n.p, Lelystad, the

Netherlands; J. Nihom Medical Spectrum Twente, Hospital Enschede, Enschede, the Netherlands; S. J.

MackenzieRoss Research Department of Clinical, Educational and Health Psychology, University College

London, London, UK; & M. van den Berg Institute of Risk Assessment Sciences (IRAS), Faculty of Veterinary

Medicine, Utrecht University, Utrecht, The Netherlands

Introduction: “Aerotoxic syndrome” is a debated entity. Regulatory authorities consider long-term health effects to be an unlikely consequence of exposure to contaminated air because several air quality monitoring studies report low concentrations of toxic chemicals in cabin air. We describe two pilots and one flight attendant, who developed ill health during their flying career which improved after cessation of flying.

Case details: The most frequently reported symptoms were headache, balance problems, fatigue, gastro-intestinal complaints and cognitive impairment. One of these patients had reduced levels of butyrylcholinesterase after a flight suggesting exposure to organophosphate compounds had occurred. All three were found to have elevated neuronal and glial auto-antibodies, biomarkers of central nervous system injury, and all three had genetic polymorphisms of paraoxonase (PON-1) and two of cytochrome P450, leading to a reduced ability to metabolize organophosphate compound (OPs).

Discussion: A similar constellation of symptoms has been described in other studies of aircrew, although objective evidence of exposure is lacking in most of these studies. Reduced levels of butyrylcholinesterases in one of our cases is suggestive of causation and elevated neuronal and glial autoantibodies provide objective evidence of damage to the central nervous system. We consider further research is warranted.

<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/15563650.2019.1616092>

We gaan nog achter het hele artikel aan.

Vriendelijke groet,

5.1.2 e Woo

National Institute for Public Health and the Environment (RIVM)
Centre for Safety of Substances and Products (VSP)
P.O. Box 1
3720 BA Bilthoven
The Netherlands
Tel.: 5.1.2 e Woo
Fax.: 5.1.2 e Woo
www.rivm.nl

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is verzonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het RIVM aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

www.rivm.nl De zorg voor morgen begint vandaag

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. RIVM accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

www.rivm.nl/en Committed to health and sustainability

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is verzonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het RIVM aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

www.rivm.nl De zorg voor morgen begint vandaag

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. RIVM accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

www.rivm.nl/en Committed to health and sustainability

Van: 5.1.2.e Woo - DGLM
Aan: 5.1.2.e Woo - DP; 5.1.2.e Woo
Cc: 5.1.2.e Woo - DGLM; 5.1.2.e Woo - DGLM
Onderwerp: RE: Brief aan de minister
Datum: maandag 3 december 2018 15:59:40
Bijlagen: [image001.png](#)
[image002.png](#)

Hoi 5.1.2.e Woo

Excuses. Het ging mij er niet om dat er voor woensdag een briefje zou worden gestuurd, maar het leek mij enkel in het kader van de terms of reference wel zinvol om een briefje met die strekking te sturen.

Voor het ao zal ik enkel kunnen aangeven (wanneer hier expliciet om wordt gevraagd) dat er nog geen rapportage van de NAC over 2018 is ontvangen.

Excuses voor de verwarring.

MvG

5.1.2.e Woo

Aviation Safety Unit - Aviation Department Afdeling Luchtvaartveiligheid- directie Luchtvaart
 Directorate-General for Mobility and Transport Directoraat-Generaal voor Bereikbaarheid
 Ministry of Infrastructure and the Environment Ministerie van Infrastructuur en Milieu

visit: Rijnstraat 8 | 2515 XP | Den Haag
 mail: P.O. Box 20904- 2500 EX -| The Hague - The Netherlands

phone: + 5.1.2.e Woo fax: + 5.1.2.e Woo email 5.1.2.e Woo @minienw.nl
 < <http://www.government.nl/ministries/ienm> >

Verzonden met BlackBerry Work
 (www.blackberry.com)

Van: 5.1.2.e Woo - DP < 5.1.2.e Woo @minienm.nl >
Datum: maandag 03 dec. 2018 3:33 PM
Aan: 5.1.2.e Woo - DGB 5.1.2.e Woo @minienm.nl >, 5.1.2.e Woo @outlook.com >
Kopie: 5.1.2.e Woo - BSK 5.1.2.e Woo @minienm.nl >, 5.1.2.e Woo - DGB
 5.1.2.e Woo @minienm.nl >
Onderwerp: RE: Brief aan de minister

Beste 5.1.2.e Woo,

Zojuist heb ik met 5.1.2.e Woo gesproken over jouw verzoek om nog voor woensdag de minister te laten weten dat we dit jaar niet meer gaan rapporteren. Wij zullen dat niet op deze termijn doen.

Als jij zelf de minister wil informeren over wat zij kan antwoorden als zij vragen krijgt over een rapportage van de NAC, dan is dat wat ons betreft prima.

Groeten,

5.1.2.e Woo

5.1.2.e Woo

Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving (OFL)
 Rijnstraat 8 | 2515 XP | Den Haag
 Postbus 20901 | 2500 EX | Den Haag
T: 5.1.2.e Woo (secretariaat)
M: 5.1.2.e Woo
E: 5.1.2.e Woo @minienm.nl
I: www.overlegorgaanfysiekeleefomgeving.nl

Beschikbaar op maandag, dinsdag en vrijdag

Van: 5.1.2.e Woo - DGB

Verzonden: maandag 3 december 2018 11:04

Aan: 5.1.2.e Woo - DP ; 5.1.2.e Woo

CC: 5.1.2.e Woo - BSK ; 5.1.2.e Woo - DGB

Onderwerp: Brief aan de minister

5.1.2.e Woo

Volgens de terms of reference van de NAC moet er jaarlijks een rapportage worden gestuurd aan de minister. Dit jaar gaat dit niet meer gebeuren.

Het zou wel mijn advies zijn om de minister hiervan formeel op de hoogte te stellen door een kort briefje. Kan iets zijn in de trend van geen rapportage ivm gebrek aan ontwikkelingen op dit terrein die een jaarlijkse rapportage rechtvaardigen of dat meer tijd nodig is om een gedegen adviesrapportage op te stellen.

Het gaat er mij om dat het zinvol is om de minister hierover wel te informeren. We hebben een AO woensdag en dan kunnen we hier vragen over krijgen.

MvG

5.1.2.e Woo

5.1.2.e Woo

Aviation Safety Unit - Aviation Department Afdeling Luchtvaartveiligheid- directie Luchtvaart
Directorate-General for Mobility and Transport Directoraat-Generaal voor Bereikbaarheid
Ministry of Infrastructure and the Environment Ministerie van Infrastructuur en Milieu

visit: Rijnstraat 8 | 2515 XP | Den Haag

mail: P.O. Box 20904- 2500 EX - | The Hague - The Netherlands

phone: +5.1.2.e Woo **fax:** +5.1.2.e Woo email: 5.1.2.e Woo@minienw.nl

≤ <http://www.government.nl/ministries/ienm> >

Van: 5.1.2.e Woo - DGLM
Aan: 5.1.2.e Woo - DGLM; 5.1.2.e Woo - DGLM
Onderwerp: Aanpassing factsheet luchtkwaliteit in vliegtuigen - factsheet (5.1.2.e Woo)
Datum: maandag 3 december 2018 10:44:38
Bijlagen: [Luchtkwaliteit in vliegtuigen - factsheet](#) 5.1.2.e Woo [DOCX](#)

Zou de teksten over rapportage 2018 eruit halen omdat ik weet dat er geen rapportage meer komt in 2018. Ik zal wel overlegorgaan benaderen en voorzitter NAC en adviseren om een briefje aan de minister te sturen dat er geen rapportage komt omdat er weinig ontwikkelingen waren op dat terrein die een rapportage rechtvaardigen.

Bij ILT zal ik de vraag uitzetten over het recent ontvangen aantal meldingen.

MvG

5.1.2.e
Woo

Van: 5.1.2.e Woo - DGLM
Aan: fp-Publiek DGMo-DGMo
Cc: 5.1.2.e Woo - DGLM; 5.1.2.e Woo - DP; 5.1.2.e Woo
Onderwerp: RE: contact
Datum: donderdag 29 november 2018 14:38:44

In aanvulling op mijn eerdere mail. Het is nu een beetje zo dat VWS het niet oppakt en dat wij er op worden aangesproken.

5.1.2.e Woo

5.1.2.e Woo

Aviation Safety Unit - Aviation Department Afdeling Luchtvaartveiligheid- directie
 Luchtvaart
 Directorate-General for Mobility and Transport Directoraat-Generaal voor Bereikbaarheid
 Ministry of Infrastructure and the Environment Ministerie van Infrastructuur en Milieu

visit: Rijnstraat 8 | 2515 XP | Den Haag
 mail: P.O. Box 20904- 2500 EX -| The Hague - The Netherlands

phone: + 5.1.2.e Woo fax: + 5.1.2.e Woo email: 5.1.2.e Woo @minienw.nl
 < <http://www.government.nl/ministries/ienm> >

Verzonden met BlackBerry Work
 (www.blackberry.com)

Van: 5.1.2.e Woo - DGB 5.1.2.e Woo @minienm.nl>
Datum: donderdag 29 nov. 2018 8:33 AM
Aan: fp-Publiek DGB - DGB < 5.1.2.e Woo @minienm.nl>
Kopie: 5.1.2.e Woo - BSK 5.1.2.e Woo @minienm.nl>, 5.1.2.e Woo - DP
 5.1.2.e Woo @minienm.nl>, 5.1.2.e Woo @outlook.com>
Onderwerp: FW: contact

5.1.2.e Woo

We hebben hier in het verleden al contact over gehad. Het is mi bij VWS gelegd met het verzoek te reageren op de brief van Flyaware.

Zou jij onderstaande email kunnen toesturen aan VWS en benadrukken dat deze
 burgerbrief zsm moet worden beantwoord. Het wordt wel heel gênant nu VWS maar niet
 reageert. Het is in ieder geval zaak dat ze een bericht sturen aan Flyaware dat ze de brief
 hebben ontvangen.

MvG

5.1.2.e Woo

5.2.1.e woo

Aviation Safety Unit - Aviation Department Afdeling Luchtvaartveiligheid- directie
Luchtvaart
Directorate-General for Mobility and Transport Directoraat-Generaal voor Bereikbaarheid
Ministry of Infrastructure and the Environment Ministerie van Infrastructuur en Milieu

visit: Rijnstraat 8 | 2515 XP | Den Haag
mail: P.O. Box 20904- 2500 EX -| The Hague - The Netherlands

phone: +31 5.1.2.e Woo fax: +31 5.1.2.e Woo email 5.1.2.e Woo @minienw.nl
< http://www.government.nl/ministries/ienm >

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: 5.1.2.e Woo 5.1.2.e Woo @flyaware.nl>
Datum: donderdag 29 nov. 2018 7:44 AM
Aan: 5.1.2.e Woo @outlook.com>
Kopie: 5.1.2.e Woo - DGB 5.1.2.e Woo @minienm.nl>, 5.1.2.e Woo - DP
5.1.2.e Woo @minienm.nl>
Onderwerp: Re: contact

Geachte 5.1.2.e Woo ,

In uw mail van 17 oktober jl., stelt u dat er van uw kant bij het Ministerie VWS op
beantwoording van onze vragen zal worden aangedrongen.
Inmiddels zijn we ruim een maand verder en het blijft opnieuw stil!

Het wordt inmiddels een lijvig dossier:

- Op **11 mei jl.**, hebben wij een aangetekende brief verzonden naar Staatssecretaris Blokhuis.
- Deze brief werd helaas niet beantwoord door Staatssecretaris Blokhuis, die Preventie Volksgezondheid in zijn portefeuille heeft, maar doorgestuurd naar **Min I & W**.
- Op 28 mei jl. ontvingen wij al een bevestiging van **Min. I & W** dat onze brief is geregistreerd onder nummer **IENW/BSK-2018/111709** en dat we binnen 4 weken antwoord kunnen verwachten.
- Op 20 juni jl. antwoord van **Min VWS** dat mijn brief behoort tot de verantwoordelijkheid van **Min. I & W** en dat onze brief is doorgezonden.
- Op 2 juli jl. schrijft 5.1.2.e Woo (**Min IenW**) hierover: "Ik heb uw email zojuist gelezen. Tot en met 11 juli ben ik afwezig maar ik zal zodra ik volgende week terug ben gelijk nagaan wat er nu precies is gebeurd met uw brief en waarom deze niet is beantwoord voor het ministerie van VWS."
- Op 16 juli jl. wordt onze brief beantwoord door **Min I & W**, in het antwoord schrijft men dat onze vragen 1 t/m 4 doorgezet zijn naar de NAC en de NAC zal eventueel afstemmen met **Min. VWS**, vraag 5 werd direct doorgestuurd naar de voorzitter van de NAC.
- Op 30 augustus jl, hebben wij deze email beantwoord met de nodige kanttekeningen.
- Op 31 augustus jl. krijgen wij hiervan een ontvangstbevestiging van **fg-Publiek DGB (afd Burgerbrieven)**, kenmerk **IENW/BSK/335830** met de opmerking dat er binnen 4 weken een antwoord komt.
- Op 3 september jl. schrijft 5.1.2.e Woo dat de voorzitter van de NAC met vakantie is en vermoedelijk eind van de maand contact opneemt.
- Op 11 oktober jl. sturen wij een rappel, want nog steeds hebben wij niets gehoord.

- Op 12 oktober jl. vraagt u, als voorzitter NAC, om een telefoonnummer om elkaar eens telefonisch te spreken.

Er volgt 12 oktober jl. een telefoongesprek, waarvan de inhoud op maandag 15 oktober jl. met 5.1.2.e Woo (Min I&W/NAC) en 5.1.2.e Woo (Min I&W/NAC) besproken zal worden.

- Op 17 oktober jl. schrijft u dat men zal aandringen bij het **Min.VWS** op beantwoording van onze vragen.

- Op 18 oktober jl. beantwoorden wij deze email met wat aanvullende informatie en de vraag wanneer de volgende NAC vergadering zal plaatsvinden.

- Op 19 oktober jl. antwoordt u dat er voor het behandelen van het onderwerp “meldingen” meerdere bijeenkomsten van de NAC nodig zullen zijn alvorens tot een advies te komen. Een nieuwe datum van NAC overleg is nog niet vastgesteld.

Vandaag, 29 november 2018 hebben wij nog steeds geen antwoord op onze vragen, gesteld in onze brief van 11 mei jl..

Helaas kunnen wij niet anders dan concluderen, dat beantwoording door diverse partijen opzettelijk uitblijft, daar:

- Keer op keer toezeggingen van beantwoording gedaan worden, terwijl beantwoording uitblijft.

- Ministerie van I en W, dat op 16 juli stelt dat onze vragen meegenomen zullen worden in de volgende NAC vergadering (die niet gepland is). Een NAC, die volgens opzet streeft naar ca. 3 à 4x per jaar vergaderen en die dit jaar, volgens uw zeggen, slechts een enkele keer bij elkaar geweest is. (Wat mij in het telefoongesprek de opmerking ontlokte dat het moeilijk wordt om de gewenste frequentie te halen, het jaar gaat al snel voorbij).

In ons telefoongesprek stelde u dat “wij, net als zovelen, teveel verwachten van de NAC” en dat de opdracht voor de NAC uitsluitend is “het volgen van de internationale ontwikkelingen op het gebied van Cabinelucht”.

Dit in tegenstelling tot de werkelijke opdracht (volgens Kamerbrief Luchtkwaliteit Cockpit en Cabine van 2 juni 2015:

“De NAC zal in ieder geval worden belast met **adviseren over:**

- ontwikkelingen (waaronder nieuw onderzoek) die relevant kan zijn voor de gekozen strategie;
- de wenselijkheid van additioneel (internationaal) onderzoek;
- de Nederlandse inbreng in de Europese onderzoekstrajecten.

Hoe kan de NAC nu een advies uitbrengen aan de Minister als men niet vergadert? In uw mail van 17 en 19 oktober stelt u dat “in de eerstkomende periode de volledige aandacht van de NAC zich zal concentreren op het onderwerp “meldingen”, waarbij u niet uitsluit dat hiervoor meerdere bijeenkomsten nodig zijn”. Hoe lang gaat dit duren, als men vergadert met de huidige frequentie?

Zolang er geen aandacht gegeven wordt voor de punten uit onze aangetekende brief van **11 mei jl.** aan Staatssecretaris Blokhuis (geregistreerd onder nr. **IENW/BSK-2018/111709**), blijft de situatie bestaan waar bemanning én passagiers geen gehoor vinden voor hun klachten omdat “het niet in een hokje past” (er is geen protocol voor.) Radeloos personeel (en passagiers), die na een zoektocht op internet zich uiteindelijk bij ons vervoegen. Men is bang om door bedrijfsarts en collega’s niet serieus genomen te worden. Zo triest en voor wat betreft de bemanning, een gevaar voor de luchtvaart!

Graag wijzen wij u op het volgende document uit USA, van **Federal Aviation Administration (FAA) "Quick Reference Guide for Health Providers: Health Impact Of Exposure To Contaminated Supply Air On Commercial Aircraft"**, verspreid met behulp van het US Department of Transportation (vergelijkbaar met onze ILT?), waarin

het probleem luid en duidelijk wordt geschetst, met alle gezondheidsgevolgen. Wij verzoeken u hiervan kennis te nemen en dit document te verspreiden onder alle leden van de NAC.

Van: 5.1.2.e Woo
Aan: 5.1.2.e Woo - DGLM
Onderwerp: Uitnodiging NAC-bijeenkomst
Datum: dinsdag 27 november 2018 13:57:57

Uitnodiging

Beste 5.1.2.e Woo,

De laatste keer dat we met de NAC bij elkaar kwamen was op 29 mei. Vanwege een volle agenda met andere activiteiten van het Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving (OFL, voorheen OIM) hebben we niet eerder een vervolgbijeenkomst ingepland.

Terwijl we bezig waren om een nieuwe datum te vinden voor een NAC-overleg, ontvingen we een bericht van een aantal NAC-leden die aandringen op een overleg. Dat is een extra reden om vaart te maken met het vinden van een datum. We zijn uitgekomen op

Dag: dinsdag 12 februari 2019

Tijd: 11:00 – 13:00 uur

Locatie: Den Haag (de exacte locatie is nog niet bekend)

Voorzitter: 5.1.2.e Woo

Informatie over de locatie en de agenda van het overleg volgen nog.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e Woo | Voorzitter OFL

5.1.2.e Woo | secretaris OFL

www.overlegorgaanfysiekeleefomgeving.nl | Overlegorgaan FYSIEKE LEEFOMGEVING

Van: 5.1.2.e Woo - DP
Aan: 5.1.2.e Woo - DGLM; 5.1.2.e Woo - DGLM; 5.1.2.e Woo - DP
Onderwerp: Geannuleerd: reservering bijeenkomst NAC
Bijlagen: [image001.jpg](#)
[image002.jpg](#)
[image003.png](#)
[image004.png](#)
Prioriteit: Hoog

Reservering tbv overleg NAC met deelnemers.

Zodra bekend is wat het gaat worden zeg ik de overige data af.

Met vriendelijke groet,

<<http://ledendomein.platformparticipatie.nl/default.aspx>> 5.1.2.e Woo

5.1.2.e Woo

Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving (OFL)
 Rijnstraat 8 | 2515 XP | Den Haag
 Postbus 20901 | 2500 EX | Den Haag

T: 5.1.2.e Woo (secretariaat)

M: 5.1.2.e Woo

E: 5.1.2.e Woo @minienm.nl 5.1.2.e Woo @minienm.nl>

I: www.overlegorgaanfysiekeleefomgeving.nl

<[file:///SSCDATA16.frd.shsdir.nl/LT_456941\\$/Mijn%20documenten/DP/Huisstijl/www.overlegorgaanfysiekeleefomgeving.nl](file:///SSCDATA16.frd.shsdir.nl/LT_456941$/Mijn%20documenten/DP/Huisstijl/www.overlegorgaanfysiekeleefomgeving.nl)>

<<https://www.linkedin.com/company/overlegorgaan-fysieke-leefomgeving/>> <<https://twitter.com/OverlegFL>>

Beschikbaar op maandag/dinsdag en donderdag

Van: 5.1.2.e Woo - DGLM
Aan: 5.1.2.e Woo - DGLM
Onderwerp: RE: 5.1.2.e Woo
Datum: vrijdag 16 november 2018 12:09:38

Naar 5.1.2.e Woo nieuw concept gestuurd. Indien die akkoord is dan stuur ik het door aan 5.1.2.e Woo

5.1.2.e Woo

5.1.2.e Woo

Aviation Safety Unit - Aviation Department Afdeling Luchtvaartveiligheid- directie Luchtvaart
 Directorate-General for Mobility and Transport Directoraat-Generaal voor Bereikbaarheid
 Ministry of Infrastructure and the Environment Ministerie van Infrastructuur en Milieu

visit: Rijnstraat 8 | 2515 XP | Den Haag
 mail: P.O. Box 20904- 2500 EX -| The Hague - The Netherlands

phone: 5.1.2.e Woo fax: 5.1.2.e Woo email: 5.1.2.e Woo @minienw.nl
 < <http://www.government.nl/ministries/ienm> >

Verzonden met BlackBerry Work
 (www.blackberry.com)

Van: 5.1.2.e Woo - BSK 5.1.2.e Woo @minienm.nl>
Datum: vrijdag 16 nov. 2018 12:08 PM
Aan: 5.1.2.e Woo - DGB 5.1.2.e Woo @minienm.nl>
Onderwerp: RE: 5.1.2.e Woo

check

Van: 5.1.2.e Woo - DGB
Verzonden: vrijdag 16 november 2018 11:53
Aan: 5.1.2.e Woo - BSK
Onderwerp: RE: 5.1.2.e Woo
 Done

5.1.2.e Woo

Aviation Safety Unit - Aviation Department Afdeling Luchtvaartveiligheid- directie Luchtvaart
 Directorate-General for Mobility and Transport Directoraat-Generaal voor Bereikbaarheid
 Ministry of Infrastructure and the Environment Ministerie van Infrastructuur en Milieu

visit: Rijnstraat 8 | 2515 XP | Den Haag
 mail: P.O. Box 20904- 2500 EX -| The Hague - The Netherlands

phone: 5.1.2.e Woo fax: 5.1.2.e Woo email: 5.1.2.e Woo @minienw.nl
 < <http://www.government.nl/ministries/ienm> >

Verzonden met BlackBerry Work
 (www.blackberry.com)

Van: 5.1.2.e Woo BSK 5.1.2.e Woo @minienm.nl>
Datum: vrijdag 16 nov. 2018 11:14 AM
Aan: 5.1.2.e Woo - DGB 5.1.2.e Woo @minienm.nl>
Onderwerp: RE: 5.1.2.e Woo
 Denk je nog aan de brief aan IATA?

Van: 5.1.2.e Woo - DGB

Verzonden: vrijdag 16 november 2018 11:14

Aan: 5.1.2.e Woo <[redacted]@outlook.com>

CC: 5.1.2.e Woo DP <5.1.2.e Woo <[redacted]@minienm.nl>; 5.1.2.e Woo - BSK
<5.1.2.e Woo <[redacted]@minienm.nl>

Onderwerp: 5.1.2.e Woo

Beste 5.1.2.e Woo

In het laatste luchtvaart AO heeft onze minister toegezegd 5.1.2.e Woo te horen die kennelijk veel expertise heeft op het terrein van cabinelucht in relatie tot gezondheidsklachten.

Ik kan 5.1.2.e Woo wel benaderen maar het lijkt me zinnvoller om te kijken of we deze arts kunnen uitnodigen voor een NAC vergadering. Hiermee geeft de minister blijk dat ze deze toezegging serieus neemt en is de informatie ook breed gedeeld met de NAC rechtstreeks door 5.1.2.e Woo. Daarnaast kunnen we dan opnemen in de rapportage dat we ook weer deskundige hebben gehoord.

Kan jij laten weten of je akkoord bent. Ik zal dan contact opnemen met deze persoon en vragen of hij bereid is deel te nemen.

Mvg

5.1.2.e Woo

5.1.2.e Woo

Aviation Safety Unit - Aviation Department Afdeling Luchtvaartveiligheid- directie Luchtvaart
Directorate-General for Mobility and Transport Directoraat-Generaal voor Bereikbaarheid
Ministry of Infrastructure and the Environment Ministerie van Infrastructuur en Milieu

visit: Rijnstraat 8 | 2515 XP | Den Haag

mail: P.O. Box 20904- 2500 EX -| The Hague - The Netherlands

phone: 5.1.2.e Woo fax: 5.1.2.e Woo email 5.1.2.e Woo <[redacted]@minienw.nl>
< <http://www.government.nl/ministries/ienm> >

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: 5.1.2.e Woo - DGLM
Aan: 5.1.2.e Woo - DGLM
Onderwerp: RE: Overleg OIM bij de NAC 15 oktober
Datum: woensdag 17 oktober 2018 14:22:44

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Verzonden met BlackBerry Work
 (www.blackberry.com)

Van: 5.1.2.e Woo - BSK 5.1.2.e Woo @minienm.nl>
Datum: woensdag 17 okt. 2018 8:00 AM
Aan: 5.1.2.e Woo - DGB 5.1.2.e Woo @minienm.nl>
Onderwerp: RE: Overleg OIM bij de NAC 15 oktober

Ja ok. Lekker bezig....

Van: 5.1.2.e Woo - DGB
Verzonden: woensdag 17 oktober 2018 13:38
Aan: 5.1.2.e Woo - BSK
Onderwerp: RE: Overleg OIM bij de NAC 15 oktober
 Bedankt voor de terugkoppeling. We moeten volgende week anders maar even overleggen over hoe we hier mee om willen gaan. Alles goed daar?

Verzonden met BlackBerry Work
 (www.blackberry.com)

Van: 5.1.2.e Woo - BSK 5.1.2.e Woo @minienm.nl>
Datum: woensdag 17 okt. 2018 6:34 AM
Aan: 5.1.2.e Woo - DGB 5.1.2.e Woo @minienm.nl>
Onderwerp: RE: Overleg OIM bij de NAC 15 oktober

Hallo 5.1.2.e Woo

Ging inderdaad over stoppen/veranderen inzet OIM.

- Stellen prioriteiten algemeen binnen OIM

- 5.1.2.e Woo voelt zich steeds ongemakkelijker worden bij sommige onderdelen van de NAC (gesprek met Zembla, rol VNV) en heeft het gevoel dat er meer van de de NAC verwacht wordt dan dat er waargemaakt kan worden. Bv CO2 discussie die hij kortgeleden aangegaan is. NAC kan weinig geven...

- Vragen zich af of een commissie met echte specialisten niet beter zou zijn

Aangegeven dat we juist prijs stellen op hun inzet. Dat zij een buffer zijn voor ons en de onafhankelijkheid expliciet maken. Dat er goed resultaten zijn behaald. Dat het juist sterk is in deze participatie mij alle partijen aan tafel te hebben. Dat ik niet precies weet hoe we eea anders zouden moeten inrichten en wat de uitstraling hiervan is (ook politieke).

5.1.2.e Woo gaf aan dat als de M de NAC in stand wil blijven houden hij hier zeker gevolg aan zou geven maar dat we de opdracht dan goed duidelijk moeten maken/wijzigen.

Uit elkaar gegaan met de afspraak dat OIM nader zou nadenken hoe een andere rol of andere constructie er dan uit zou

kunnen zien. Ik zou binnen onze eigen organisatie eea bespreken/mogelijkheden bekijken/kennis geven van de zorgen van OIM. Over drie weken hebben we een volgend gesprek. Die laat ik plannen.

Tot zover,

Grt

5.1.2.e Woo

Van: 5.1.2.e Woo - DGB

Verzonden: zaterdag 13 oktober 2018 21:26

Aan: 5.1.2.e Woo - BSK 5.1.2.e Woo @minienw.nl>

Onderwerp: Overleg OIM bij de NAC 15 oktober

5.1.2.e Woo

15 oktober heb je overleg met 5.1.2.e Woo en 5.1.2.e Woo over de ondersteuning OIM (overlegorgaan lenW) bij de NAC. Ik heb geen stukken gezien, maar verwacht dat ze zullen aankondigen dat ze ondersteuning willen gaan afbouwen.

Dit zou voor ons een groot probleem zijn:

1. We hebben niet de capaciteit om dit over te nemen
2. Het onderbrengen bij de OIM is juist gedaan om de onafhankelijkheid van de NAC te waarborgen. Het is een onafhankelijke adviesgroep van de minister. We hebben nu een onafhankelijke voorzitter en onafhankelijk secretariaat. lenW is ook geen deelnemer van de NAC enkel observer.

Aangezien we geen concrete stukken hebben en ik dit enkel vermoed, zou ik het eerst gewoon aanhoren. Zou wel gelijk laten weten dat we hier niet akkoord mee gaan. Ben ook benieuwd of ze zelf een alternatief voorstellen of dat ze het gewoon over de schutting gooien.

Daarna overleggen wel wel.

MvG

5.1.2.e Woo

Aviation Safety Unit - Aviation Department Afdeling Luchtvaartveiligheid- directie Luchtvaart
Directorate-General for Mobility and Transport Directoraat-Generaal voor Bereikbaarheid
Ministry of Infrastructure and the Environment Ministerie van Infrastructuur en Milieu

visit: Rijnstraat 8 | 2515 XP | Den Haag

mail: P.O. Box 20904- 2500 EX -| The Hague - The Netherlands

phone: 5.1.2.e Woo fax: 5.1.2.e Woo email: 5.1.2.e Woo @minienw.nl
≤ <http://www.government.nl/ministries/ienm> >

Van: 5.1.2.e Woo
Aan: 5.1.2.e Woo - DGB
Cc: 5.1.2.e Woo - DGMI; 5.1.2.e Woo - BSK
Onderwerp: Re: Format Cluster Kwaliteit cabinelucht luchtvaart - DGLM 2019
Datum: donderdag 12 juli 2018 10:55:07
Bijlagen: [Format Cluster Kwaliteit cabinelucht luchtvaart - DGLM 2019_RJ.docx](#)

Ha 5.1.2.e Woo ea,

Hierbij aangepast voor een correcte weergave van het tijdsplan van het CEN werk.

Vriendelijke groet,

5.1.2.e Woo

National Instituut for Public Health and the Environment (RIVM)
 Centre for Safety of Substances and Products (VSP)
 P.O. Box 1
 3720 BA Bilthoven
 The Netherlands
 Tel.: 5.1.2.e Woo
 Fax.: 5.1.2.e Woo
www.rivm.nl

From: 5.1.2.e Woo) - DGB 5.1.2.e Woo @minienm.nl>
 To: 5.1.2.e Woo @rivm.nl>
 Cc: 5.1.2.e Woo - DGMI 5.1.2.e Woo @minienm.nl>, 5.1.2.e Woo - BSK 5.1.2.e Woo @minienm.nl>
 Date: 11-07-2018 15:24
 Subject: Format Cluster Kwaliteit cabinelucht luchtvaart - DGLM 2019

5.1.2.e Woo

Ik heb de offerte op een paar kleine punten aangepast. Kan jij hier ook nog even doorheen lopen? Met name het punt wanneer het werk van de CEN moet zijn afgerond. Dat klopt volgens mij niet meer.

Zou je "reply all" kunnen doen zodat mijn collega 5.1.2.e Woo dan gelijk ook de juiste versie heeft.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e Woo

resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages. [attachment "Format Cluster Kwaliteit cabinelucht luchtvaart - DGLM 2019.docx" deleted by Rob Jongeneel/RIVM/NL]

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is verzonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het RIVM aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

www.rivm.nl *De zorg voor morgen begint vandaag*

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. RIVM accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

www.rivm.nl/en Committed to *health and sustainability*

Van: 5.1.2.e Woo - DGB
Aan: 5.1.2.e Woo - DGMI
Cc: 5.1.2.e Woo - BSK; 5.1.2.e Woo
Onderwerp: RE: Format Cluster Kwaliteit cabinelucht luchtvaart - DGLM 2019
Datum: donderdag 12 juli 2018 11:17:11

5.1.2.e Woo

Kan jij hier verder mee uit de voeten?

Mvg

5.1.2.e Woo

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: 5.1.2.e Woo - DGB
Aan: 5.1.2.e Woo - DGMI
Cc: 5.1.2.e Woo 5.1.2.e Woo BSK
Onderwerp: Aanvullende opdracht rivm
Datum: donderdag 11 oktober 2018 14:56:52

5.1.2.e Woo

Wij willen graag een aanvullende opdracht (eindelijk uitbreiding van de huidige opdracht) verstrekken aan de rivm vwb cabinelucht. Betreft deelname aan een Europese wg op dit terrein in dit jaar. Mogelijk ook volgend jaar maar dat moet dan in de nieuwe opdracht worden meegenomen en hierover moeten nog nadere afspraken worden gemaakt.

Wij willen 2018 financieren (10.000 euro) uit de onderputting vanuit de afdeling luchtvaartveiligheid. Betaling moet dus ook dit jaar plaatsvinden.

Kan je mij laten weten wat er moet gebeuren om dit in gang te zetten.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e Woo

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

17.

GESCHIED

28 NOV. 2017

“

Overlegorgaan
Infrastructuur en Milieu

17.

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
Minister van Infrastructuur en Waterstaat
mw. drs. C. van Nieuwenhuizen Wijbenga
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Overlegorgaan Infrastructuur
en Milieu

Den Haag
www.overlegienm.nl

Contactpersoon

S.1.2.e Woo

S.1.2.e Woo

T
M
F

S.1.2.e Woo

@minienm.nl

Datum 27 november 2017

Betreft aanbidding rapportage Nationale Adviesgroep Cabelucht

Bijlage(n)
rapportage Nationale
Adviesgroep Cabelucht

Geachte mevrouw Van Nieuwenhuizen Wijbenga,

Onlangs heeft de Nationale Adviesgroep Cabelucht (NAC) haar rapportage van 2017 afgerond. Bij dezen bied ik u deze rapportage aan.

De Nationale Adviesgroep Cabelucht is in 2015 ingesteld door toenmalig staatssecretaris Mansveld. De adviesgroep houdt zich bezig met vraagstukken rondom de kwaliteit van de cabine lucht in vliegtuigen. In de rapportage brengen we ontwikkelingen in (internationale) onderzoeken op dit thema in beeld.

Hoogachtend,

S.1.2.e Woo

S.1.2.e Woo

Onaankeijk voorzitter NAC

nota

DE STAATSSECRETARIS

Doel:

Het benoemen van S.1.2.e Woo tot voorzitter van de Nationale Adviesgroep Cabelucht (NAC).

Advies:

In te stemmen met het onderbrengen van de NAC bij het OIM en bijgaand besluit te ondertekenen.

Toelichting:

In de brief aan de Tweede Kamer van 2 juni 2015 over de luchtkwaliteit van cockpit en cabine in vliegtuigen heeft u aangekondigd een Nationale Adviesgroep Cabelucht (NAC) in te zullen stellen. Doel van het instellen van de NAC is alle stakeholders goed te informeren over de voortgang van de Europese onderzoeken en nieuwe ontwikkelingen te agenderen. De NAC zal in elk geval tot taak hebben u te adviseren over relevante ontwikkelingen, over gewenst additioneel te verrichten (internationaal) onderzoek en over de Nederlandse inbreng in Europese onderzoekstrajecten.

De deelnemers van de NAC zullen bestaan uit vertegenwoordigers van luchtvaartmaatschappijen (werkgevers), vertegenwoordigers van werknemersorganisaties, vertegenwoordigers van onderzoeksinstituten en vertegenwoordigers van de ministeries van SZW en I&M. Voorts is in de brief toegezegd dat de Kamer ten minste jaarlijks zal worden geïnformeerd over het werk van de NAC.

Het bij wet ingestelde Overlegorgaan infrastructuur en milieu (OIM) vormt een geschikt instrument om het NAC bij onder te brengen. In eerder verband is dit instrument gebruikt om het Overleg meteorologie in op te nemen. De Wet overleg infrastructuur en milieu waarborgt onder andere dat de vergaderingen worden voorgezeten door een onafhankelijk voorzitter. Tevens regelt deze wet de beschikbaarheid van een secretaris. In het Organisatie- en mandaatbesluit Infrastructuur en Milieu 2012 is de directeur Participatie belast met de uitvoering van die functie.

Bij nota van 11 juni 2015, kenmerk IENM/BSK-2015/115311 is reeds aan u

Bestuurskern

Directie Participatie
Participatie
Plesmanweg 1-6
Den Haag
Postbus 20906
2500 EX Den Haag

Contactpersoon

S.1.2.e Woo

secretaris

T S.1.2.e Woo

M S.1.2.e Woo

F S.1.2.e Woo

S.1.2.e Woo

@minienm.nl

Datum

11 augustus 2015

Ons kenmerk

IENM/BSK-2015/164910

voorgesteld 5.1.2.e Woo te benoemen tot voorzitter van de NAC. Naar aanleiding van uw instemming en het daarop volgende verzoek van de 5.1.2.e Woo heb ik 5.1.2.e Woo, sinds vele jaren zeer gewaardeerd voorzitter van het OIM, gevraagd het voorzitterschap van de NAC op zich te willen nemen. Hij heeft daarin toegestemd, reden waarom ik thans bijgaand benoemingsbesluit aan u ter ondertekening voorleg.

5.1.2.e Woo,

5.1.2.e Woo

Bestuurskern
Directie Participatie
Participatie

Datum
11 augustus 2015

Ons kenmerk
IENM/BSK-2015/164910

agenda

Bijeenkomst	Nationale Adviesgroep Cabelucht (NAC)
Voorzitter	S.1.2.e Woo
Vergaderdatum en tijd	15 september 2015 10.00-12.00 uur
Vergaderplaats	Kivi, prinsessegracht 23, Den Haag

Secretaris

S.1.2.e Woo

M

S.1.2.e Woo

Kenmerk

DP/2015 -175733

-
- Agendapunt 1. **Opening**
 - Agendapunt 2. **Vorstelronde**
 - Agendapunt 3. **Frequentie bijeenkomsten NAC**
 - Agendapunt 4. **Informereren Tweede Kamer**
 - Agendapunt 5. **Leden NAC**
 - Agendapunt 6. **Vaststellen rol NAC**
 - Agendapunt 7. **Agendapunten inbrengen**
 - Agendapunt 8. **Actuele ontwikkelingen**

Format commissies

	Algemene gegevens
<i>Naam commissie</i>	Nationale Adviesgroep Cabelucht
<i>Instellingsdatum</i>	14 september 2015
<i>Grondslag/besluit (vindplaats)</i>	Benoemingsbesluit (beschikking van de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu) Staatscourant 2015 nr. 30082, 14 september 2015
<i>Aard en karakter van commissie (tijdelijk/permanent)</i>	Permanent
<i>Werkzaamheden van commissie</i>	De NAC heeft tot taak de betrokken bewindspersonen te adviseren over: ontwikkelingen (waaronder nieuw onderzoek) die relevant zijn voor de gekozen strategie ten aanzien van de kwaliteit van cabine-licht; de wenselijkheid van additioneel (internationaal) onderzoek; de Nederlandse inbreng in de Europese onderzoekstrajecten.

Leden van commissie (naam)	Functie (voorzitter of lid)	Besluit tot benoeming (vindplaats. Bijv. staatscourant)	Gehanteerde regelgeving/richtlijn voor vergoeding (bijv. vacatiegeldenbesluit)	Daadwerkelijke vergoeding	Beoordeling of vergoeding in overeenstemming is met gehanteerde richtlijn + motivering
5.1.2.e Woon	voorzitter	Staatscourant 14 september 2015	Voor de commissie-overleggen: Wet vergoedingen adviescolleges en commissies Voor overige werkzaamheden: uurtarief op basis van art. 98 van de Rijksbegroting Infrastructuur en Waterstaat, externe inhuur.	Commissie-overleggen: € 357,22 per overleg excl. reis- en verblijfkosten Overige werkzaamheden: € 214,00 per uur excl. BTW, reis- en verblijfkosten	Commissieoverleggen: vergoeding is gebaseerd op de Beschikking Wet vergoedingen adviescolleges en commissies, artikel 1 (Staatscourant 31 december 2015): de vergoeding per vergadering bedraagt 3% van het maximum van schaal 18 van bijlage B van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1984, vermenigvuldigd met 130%. Overige werkzaamheden: de hoogte van de vergoeding bevindt zich onder het met de Tweede kamer afgesproken maximum tarief voor externe inhuur (Tweede Kamer, 2009–2010, 32 123 VII, nr. 49.)

KLM	lid	Staatscourant 14 september 2015	Geen vergoeding	n.v.t.	n.v.t.
Corendon	Lid	idem	Idem	Idem	Idem
Arkefly	lid	Idem	Idem	Idem	Idem
VNC - Vakbond Nederlands Cabinepersoneel	Lid	Idem	Idem	Idem	Idem
VNV - Vereniging Nederlandse Verkeersvliegers	Lid	Idem	Idem	Idem	Idem
NVvL - Nederlandse Vereniging van Luchtvaarttechnici	Lid	idem	Idem	Idem	Idem
Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu	lid	idem	Idem	Idem	Idem
TNO – Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek	lid	idem	Idem	Idem	Idem
NLR – Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium	lid	idem	Idem	Idem	Idem
Ministerie van SZW	Waarnemend lid	Idem	idem	Idem	Idem
Ministerie van IenW	Waarnemend lid	idem	Idem	Idem	Idem
FNV Luchtvaart	lid	In overleg met voorzitter en leden NAC	idem	Idem	Idem

Definitie commissies

Het gaat om commissies (onder de benaming commissie, dan wel andere namen zoals taskforce, stuurgroep, visitatiecommissie, netwerk etc) die in mei 2005 werkzaam waren en die bij of krachtens wet, bij koninklijk besluit, of bij ministerieel besluit / regeling) zijn ingesteld.

Het betreft o.a. de volgende commissies en personen:

- Commissies die vallen onder het vergoedingenbesluit Adviescolleges 1996;
Adviescolleges in de zin van de Kaderwet adviescolleges
- Commissies die vallen onder het Vacatiegeldenbesluit 1988; (Dit besluit is vervallen !)
- Personen (al dan niet in commissieverband) die op verzoek van of namens de minister een bepaalde taak verrichten en die daarvoor op basis van specifieke deskundigheid op persoonlijke titel en op individuele basis zijn uitgenodigd.
Het betreft dan niet personen die hun werkzaamheden verrichten op basis van een arbeidsovereenkomst c.q. rechtspositieregeling. Het betreft ook niet dienstverleningsovereenkomsten die op basis van aanbesteding of anderszins 'marktconform' tot stand zijn gekomen (inhuur van externen).

Voorbeelden:

- Kaderwet adviescolleges Raad voor Openbaar Bestuur (permanent adviescollege)
Commissies evaluatie vreemdelingenwet 2000 (ad hoc adviescollege)
- Stuurgroepen: Stuurgroep evaluatie politieorganisatie
- Begeleidingscommissies: Begeleidingscommissie Bibob
- Commissie van Advies: Commissie van Advies Bezwaren Functiewaardering Politie
- Raad van Toezicht: Raad van Toezicht LSOP (Politieacademie)
- Expertteams: Expertteam uitvoering grote steden beleid
- Platforms: Platform rechtmatigheid
- Bestuur: Bestuur FDA
- Visitatiecommissies
- Etc.

21.

DE STAATSSECRETARIS

Directie Participatie
Plesmanweg 1-6
Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Contactpersoon

S.1.2.e Woo

T S.1.2.e Woo

Datum

18 augustus 2015

Ons kenmerk

IENM/BSK-2015/164910

minuut

Getipt door / paraaf

S.1.2.e Woo

Vervolg op

Vergeleken door / paraaf

Rappeldatum

18 augustus 2015

Verzonden door / paraaf

S.1.2.e Woo

Verzenddatum

18 augustus 2015

Ondertekening door

Directeur Partici

S.1.2.e Woo

Verzendwijze

Medewerking van / paraaf

S.1.2.e Woo

S.1.2.e Woo

Na verzending retour aan

S.1.2.e Woo

S.1.2.e Woo

Afschrift aan

S.1.2.e Woo

S.1.2.e Woo

S.1.2.e Woo

S.1.2.e Woo

Adres

21.

DE STAATSSECRETARIS

Directie Participatie
Plesmanweg 1-6
Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Contactpersoon

S.1.2.e Woo
T. 1

Datum
18 augustus 2015

Ons kenmerk
IENM/BSK-2015/164910

nota *geteund*

REG.NR. *BSK-2015/164910*
011763 20.08.15 16:46 153532
via me? w.m.10/15

Doel:

Het benoemen van de heer Biesheuvel tot voorzitter van de Nationale Adviesgroep Cabelucht (NAC).

Advies:

In te stemmen met het onderbrengen van de NAC bij het OIM en bijgaand besluit te ondertekenen.

Toelichting:

In de brief aan de Tweede Kamer van 2 juni 2015 over de luchtkwaliteit van cockpit en cabine in vliegtuigen heeft u aangekondigd een Nationale Adviesgroep Cabelucht (NAC) in te zullen stellen. Doel van het instellen van de NAC is alle stakeholders goed te informeren over de voortgang van de Europese onderzoeken en nieuwe ontwikkelingen te agenderen. De NAC zal in elk geval tot taak hebben u te adviseren over relevante ontwikkelingen, over gewenst additioneel te verrichten (internationaal) onderzoek en over de Nederlandse inbreng in Europese onderzoekstrajecten.

De deelnemers van de NAC zullen bestaan uit vertegenwoordigers van luchtvaartmaatschappijen (werkgevers), vertegenwoordigers van werknemersorganisaties, vertegenwoordigers van onderzoeksinstituten en vertegenwoordigers van de ministeries van SZW en I&M. Voorts is in de brief toegezegd dat de Kamer ten minste jaarlijks zal worden geïnformeerd over het werk van de NAC.

Het bij wet ingestelde Overlegorgaan infrastructuur en milieu (OIM) vormt een geschikt instrument om het NAC bij onder te brengen. In eerder verband is dit instrument gebruikt om het Overleg meteorologie in op te nemen. De Wet overleg infrastructuur en milieu waarborgt onder andere dat de vergaderingen worden voorgezeten door een onafhankelijk voorzitter. Tevens regelt deze wet de beschikbaarheid van een secretaris. In het Organisatie- en mandaatbesluit Infrastructuur en Milieu 2012 is de directeur Participatie belast met de uitvoering van die functie.

Bij nota van 11 juni 2015, kenmerk IENM/BSK-2015/115311 is reeds aan u voorgesteld de heer mr. *S.1.2.e Woo* te benoemen tot voorzitter van de NAC. Naar aanleiding van uw instemming en het daarop volgende verzoek van de directeur Luchtvaart heb ik *S.1.2.e Woo*, sinds vele jaren zeer gewaardeerd

21.

voorzitter van het OIM, gevraagd het voorzitterschap van de NAC op zich te willen nemen. Hij heeft daarin toegestemd, reden waarom ik thans bijgaand benoemingsbesluit aan u ter ondertekening voorleg.

Directie Participatie

Datum

18 augustus 2015

Ons kenmerk

IENM/BSK-2015/164910

De directeur Participatie

5.12.e Woo

Toelichting

Nummer
IENM/BSK-2015/153532

Met enige regelmaat zijn publicaties verschenen over verontreinigde cabinelucht die tot gezondheidsklachten zouden leiden bij luchtvaartmedewerkers. In dit kader zijn er dan ook diverse nationale en internationale onderzoeken gestart. Tot op heden hebben de onderzoeken en eerder verrichte studies geen oorzakelijk verband kunnen aantonen tussen de luchtkwaliteit en de klachten. Aangezien dit onderwerp echter aanleiding blijft geven tot ongerustheid heeft de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu besloten om een Nationale Adviesgroep Cabinelucht (verder: NAC) in te stellen. Hiermee kan invulling worden gegeven aan de inzet voor een optimale internationale coördinatie. Bij brief van 2 juni 2015 (Kamerstukken II, 2014/15, 31 936, nr. 270) is de Tweede Kamer geïnformeerd over het besluit tot het instellen van de NAC.

Samenstelling NAC

De deelnemers van de NAC bestaan uit vertegenwoordigers van:

- werkgevers (Corendon, Arkefly, KLM);
- werknemersorganisaties (Vakbond Nederlands Cabinepersoneel/ Vereniging Nederlandse verkeersvliegers /Nederlandse Vereniging van Luchtvaart Technici);
- onderzoeksinstituten (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu/ Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek /Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium);
- vertegenwoordigers van de ministeries van Infrastructuur en Milieu en Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Taken NAC

De NAC heeft tot taak de betrokken bewindspersonen te adviseren over:

- ontwikkelingen (waaronder nieuw onderzoek) die relevant zijn voor de gekozen strategie;
- de wenselijkheid van additioneel (internationaal) onderzoek;
- de Nederlandse inbreng in de Europese onderzoekstrajecten.

Aansluiting bij overlegorgaan Infrastructuur en Milieu

Voor het instellen van de NAC is aansluiting gezocht bij het bestaande Overlegorgaan infrastructuur en milieu (verder: overlegorgaan). De NAC zal derhalve onderdeel gaan vormen van de bij de Wet overleg infrastructuur en milieu ingestelde overlegstructuur. Hiermee wordt onder andere de voorwaarde van een onafhankelijke voorzitter gewaarborgd. Daarnaast zullen de bestaande structuren van het overlegorgaan bijdragen tot een efficiënt functioneren van de NAC.

Besluit benoeming

Het onderhavige besluit dient ter benoeming van [redacted] tot voorzitter van de NAC. [redacted] is reeds één van de huidige onafhankelijke voorzitters binnen het Overlegorgaan infrastructuur en milieu. Gelet op zijn ervaring en expertise wordt hij als de meest aangewezen persoon aangemerkt.

Bericht: IENM/BSK-2015/155288

Van: 5.1.2.e Woo - [HBJZ](#) 5.1.2.e Woo

Instellen op: 5.1.2.e Woo - [DGB](#) 5.1.2.e Woo [@minienm.nl](#)

Cc: 5.1.2.e Woo - [HBJZ](#) 5.1.2.e Woo [@minienm.nl](#)

Verzonden: 29-07-2015 om 13:33

Ontvangen: 29-07-2015 om 13:33

Onderwerp: RE: stukken tbv Nationale Adviesgroep Cabelucht (NAC)

Ha 5.1.2.e Woo

Bedankt voor het doorsturen van de stukken m.b.t. de NAC.

Uit jouw mail blijkt dat Directie Participatie de lead heeft voor de processtappen die nodig zijn om de NAC van de grond te krijgen. Wellicht kan jij 5.1.2.e Woo nog een keer vragen hoe zij omgaat met evt. juridische vraagpunten die daarbij spelen.

Een paar aandachtspunten die mij te binnen schieten:

- Onafhankelijke voorzitter: ik neem aan dat Directie Participatie alle relevante aspecten terzake (denk aan benoeming/verlenging/afrondding/betaling/omschrijving taken/rapportering) mee zal nemen in het traject van benoeming/het benoemingsbesluit, conform eventuele geldende wettelijke bepalingen terzake.
- NAC inhoudelijk: het lijkt mij verstandig om de scope/opdracht/taken/looptijd van de adviesgroep in den beginne goed af te spreken en vast te leggen, zodat het voor alle deelnemende partijen helder is wat zij kunnen verwachten (en wat niet)! En heb jij al een beeld wat de status zou moeten zijn van de adviezen die de groep ontwikkelt? In hoeverre kunnen we als IenM zelfstandig beslissen op de adviezen zoals die vanuit de groep worden gepresenteerd? En in het verlengde daarvan: committeert IenM zich aan de adviezen door bij de vergaderingen aanwezig te zijn, of houden we daarin eigen beslisbevoegdheid? Doordat we de NAC onder de paraplu van het Overlegorgaan hangen, kan het in ieder geval de indruk wekken dat IenM hier direct bij betrokken is.

Kortom, om een voorspoedig verloop van de adviesgroep te bewerkstelligen lijkt het me goed om in het begin heldere werkafspraken te maken die over en weer duidelijkheid bieden wat wel en niet verwacht kan worden.

Groet, enjoy España!

5.1.2.e Woo

PS. Wie is 5.1.2.e Woo ?

PS2. TCP/NAC staat nog niet op ons juridisch productieprogramma ik overweeg om hiervoor een post te laten opnemen voor juridische advisering op dit dossier. Beslaat dan alle ontwikkelingen die op dit terrein spelen. Jij hier nog gedachten over?

23.

S.1.2.e Woo

.....
Afdeling Lucht- en Scheepvaart
Hoofddirectie Bestuurlijke en Juridische Zaken
Ministerie van Infrastructuur en Milieu
Plesmanweg 1-6 | 2597 JG | Den Haag | Flex-plek
Postbus 20901 | 2500 EX | Den Haag
.....

T S.1.2.e Woo
F S.1.2.e Woo
M S.1.2.e Woo
HYPERLINK "S.1.2.e Woo@minvenw.nl S.1.2.e Woo@minienm.nl

HYPERLINK "http://www.rijksoverheid.nl/"www.rijksoverheid.nl

Van: S.1.2.e Woo - DGB
Verzonden: maandag 27 juli 2015 14:47
Aan: S.1.2.e Woo - HBJZ
Onderwerp: Fwd: stukken tbv Nationale Adviesgroep Cabelucht (NAC)
Urgentie: Hoog

S.1.2.e Woo

Zie hier ter info de email van de directie participatie welke acties er moeten plaatsvinden vanuit DGB voor het instellen van de nationale adviesgroep cabinelucht.

G.r S.1.2.e Woo

Begin doorgestuurd bericht:

Van: S.1.2.e Woo - DP" <HYPERLINK "mailto:S.1.2.e Woo@minienm.nl S.1.2.e Woo@minienm.nl>

Onderwerp: RE: stukken tbv Nationale Adviesgroep Cabelucht (NAC)

Datum: 23 juli 2015 16:37:31 CEST

Aan: [REDACTED] <HYPERLINK "mailto:[REDACTED]@minienm.nl" [REDACTED]@minienm.nl>

Kopie: "[REDACTED] - DGB" <HYPERLINK "mailto:[REDACTED]@minienm.nl" [REDACTED]@minienm.nl>

23.

Beste [REDACTED]

Zoals ik je gisteren vertelde, zal onze directie het nodige ondernemen om een overleg onder de paraplu van het Overlegorgaan infrastructuur en milieu te starten. Omdat de TK al is geïnformeerd, neem ik aan dat dit overleg de werknaam Nationaal Adviesgroep Cabinelucht moet behouden.

[REDACTED] vertelde mij dat het eerste overleg eind augustus/begin september moet plaatsvinden en dat de stas een voorkeur heeft voor [REDACTED] als vaste voorzitter. In verband daarmee geef ik hieronder een opsomming van de acties die op korte termijn moeten worden ondernomen:

1. actie DP : benaderen [REDACTED] met de principevraag of hij het voorzitterschap op zich wil nemen;
2. actie DP : opstellen concept benoemingsbesluit van de voorzitter + concept begeleidende nota aan de stas;
3. actie DGB/luchtvaart: aan DP leveren van contactgegevens van beoogde deelnemers;
4. actie DGB/luchtvaart: mogelijke data voor 1e overleg, inhoudelijke info voor o.a. startdocument + concept agenda;
5. actie DP : nav van 3 en 4 procedure voor vergadering starten. Dwz locatie zoeken , deelnemers uitnodigen (met gebruikmaking van ons ledendomein OIM), vergaderstukken opstellen etc.

Als [REDACTED] niet bereid of in staat is de eerste vergadering voor te zitten, zal DP in elk geval voor die vergadering een van de andere benoemde voorzitters benaderen (of in het uiterste geval een andere oplossing kiezen). Omdat alles op korte termijn in gang moet worden gezet en omdat het vakantietijd is, is een andere werkwijze niet mogelijk.

Ik hoop je hiermee voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd. Zo niet, dan hoor ik dat graag van je. Het lijkt me goed als we binnenkort elkaar even spreken. Zal ik je een vergaderverzoek sturen?

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

Van: [REDACTED]

Verzonden: woensdag 22 juli 2015 11:27

23.

Aan: 5.1.2 e Woo - DP

Onderwerp: stukken tbv Nationale Adviesgroep Cabinelucht (NAC)

Dag 5.1.2 e Woo

Bijgaand mijn contactgegevens.

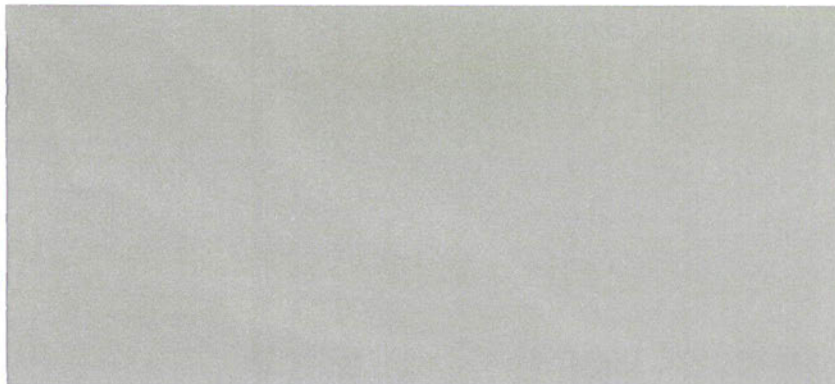
Groeten,

5.1.2 e Woo

PostNL
Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

Postbus 9208, 3506 GE Utrecht

24.

GESCAND

23 OKT. 2015

A07FP 2500EX901

Postadres Postbus 9239, 1006 AE Amsterdam

Ministerie van Infrastructuur en Milieu
t.a.v. mevrouw W.J. Mansveld, staatssecretaris
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Datum
22 oktober 2015

Ons kenmerk
15-1654/AH/ND

Onderwerp
Nationale Adviesgroep Cabelucht

Doorkiesnummer
5.1.2.e Woo

Geachte mevrouw Mansveld,

Vanuit de media hebben wij vernomen dat u een onderzoek heeft opgestart naar de luchtkwaliteit en mogelijke ziekmakende stoffen in Nederlandse cabines. Hiervoor heeft u een Nationale Adviesgroep Cabelucht ingesteld. Deze groep, met vertegenwoordigers van vliegmaatschappijen, luchtvaartpersoneel en onderzoeksinstituten als TNO en RIVM, buigt zich samen met u over de complexe kwestie rond gevaarlijke stoffen in de cockpit- en cabinelucht.

Dit is voor FNV Luchtvaart aanleiding om u aan te schrijven gezien wij, namens onze leden, graag zitting willen nemen in deze adviesgroep. Zoals u weet is FNV de grootste vakbond van Nederland. Wij behartigen de belangen van werknemers in een groot aantal bedrijfstakken zoals de Luchtvaart. In deze branche richten we ons in het bijzonder op cabine- en grondpersoneel.

FNV Luchtvaart maakt zich druk om de aanwezigheid van schadelijke stoffen die, via de luchtverversingssystemen van vliegtuigen, mogelijk in de cabine kunnen doordringen. Wij willen daarom deel uitmaken van uw adviesgroep zodat de grote groep leden die wij in de luchtvaart vertegenwoordigen, aangehaakt en geïnformeerd worden over de voortgang van uw onderzoek. Tevens willen wij in deze werkgroep onze zienswijze over de luchtkwaliteit in vliegtuigen aan u kenbaar maken. Graag vernemen wij van u wat de mogelijkheden zijn om deel te nemen aan de Nationale Adviesgroep Cabelucht.

In afwachting van uw positieve reactie, verblijf ik.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e Woo

5.1.2.e Woo

5.1.2.e Woo

Van: 5.1.2.e Woo - HBJZ
Aan: 5.1.2.e Woo - HBJZ
Onderwerp: Fwd: FW: Tekstvoorstel verzamelbrief cabinelucht
Datum: woensdag 19 juli 2017 09:52:24

From: 5.1.2.e Woo - DGB
 Sent: 31-3-2017 18:05:52
 To: 5.1.2.e Woo - HBJZ
 Subject: FW: Tekstvoorstel verzamelbrief cabinelucht

5.1.2.e Woo

Hier is ter info de concept tekst die ik voor akkoord aan 5.1.2.e Woo en 5.1.2.e Woo heb gestuurd over de ontwikkelingen mbt cabinelucht.

Er zitten geen juridische aspecten aan maar als je opmerkingen hebt, laat het dan even weten.

Prettig weekend.

Gr. 5.1.2.e Woo

Verzonden met iPhone

Van: 5.1.2.e Woo - DGB 5.1.2.e Woo @minienm.nl>
 Datum: vrijdag 31 mrt. 2017 3:25 PM
 Aan: 5.1.2.e Woo - BSK 5.1.2.e Woo @minienm.nl>, 5.1.2.e Woo - DGB
 5.1.2.e Woo @minienm.nl>
 Kopie: 5.1.2.e Woo - DGB 5.1.2.e Woo @minienm.nl>
 Onderwerp: Tekstvoorstel verzamelbrief cabinelucht

5.1.2.e Woo

Hieronder een tekstvoorstel voor de verzamelbrief mbt het onderwerp cabinelucht. Graag jullie akkoord.

Prettig weekend. 5.1.2.e Woo

Op 17 november 2016 heb ik uw kamer bericht over de uitkomsten van twee in 2015-2016 door European Safety Agency (EASA) uitgevoerde studies. Deze onderzoeken hadden betrekking op de chemische samenstelling van de cabinelucht en de in vliegtuigen gebruikte motoroliën, en op de toxische eigenschappen van de oliedampen. De voorbereidende onderzoeken zijn inmiddels gepubliceerd op de EASA website:

<<https://www.easa.europa.eu/document-library/research-projects>> <https://www.easa.europa.eu/document-library/research-projects> en

<<https://www.easa.europa.eu/newsroom-and-events/news/easa-publishes-two-studies-cabin-air-quality>> <https://www.easa.europa.eu/newsroom-and-events/news/easa-publishes-two-studies-cabin-air-quality>

De uitkomsten van de voorbereidende onderzoeken zijn op mijn verzoek inmiddels ter informatie voorgelegd

aan de Nationale Adviesgroep Cabelucht (NAC). De NAC heeft de resultaten positief ontvangen en ik zal derhalve de NAC verzoeken de uitkomsten van deze onderzoeken verder te betrekken in haar overwegingen en adviezen aan mij.

De resultaten van deze twee voorbereidende EASA studies geven echter geen conclusies over een mogelijk gezondheidsrisico voor de mens. Om de nog ontbrekende kennis hierover verder op te bouwen en een medische risico-inventarisatie te kunnen maken is EASA in samenwerking met het Europese Directoraat Generaal MOVE begin dit jaar een driejarige vervolgstudie gestart. Een consortium van verschillende Europese onderzoeksinstituten zal het vervolgonderzoek van EASA uitvoeren. Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en de Nederlandse Organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek (TNO) maken ook onderdeel uit van dit consortium. Wanneer de uitkomsten hiervan bekend zijn zal ik uw kamer hierover berichten.

Verzonden met iPhone

Van: 5.1.2.e Woo - HBJZ
Aan: 5.1.2.e Woo - HBJZ
Onderwerp: Fwd: FW: TOR
Datum: woensdag 19 juli 2017 09:56:37
Bijlagen: [Nationale adviesgroep Cabelucht TOR 2016 concept2.docx](#)

From: 5.1.2.e Woo - DGB
Sent: 20-5-2016 10:10:20
To: 5.1.2.e Woo - HBJZ
Subject: FW: TOR

5.1.2.e Woo ,

TOR zijn kennelijk nog niet definitief. Over het aspect van openbaarheid moet nog tekst worden aangeleverd.

Gr. 5.1.2.e Woo

Sent with Good (www.good.com)

-----Original Message-----

From: 5.1.2.e Woo - DP
Sent: Friday, May 20, 2016 08:40 AM W. Europe Standard Time
To: 5.1.2.e Woo - DGB
Subject: RE: TOR

Dag 5.1.2.e Woo

Een definitieve versie hebben we nog niet. Jij zou nog wat aanleveren :-) en daarna gaat de tekst nog een keer langs de NAC-leden.

Bijgevoegd is de laatste versie.

Groeten, 5.1.2.e Woo

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 5.1.2.e Woo - DGB
Verzonden: donderdag 19 mei 2016 15:59
Aan: 5.1.2.e Woo - DP
CC: 5.1.2.e Woo - HBJZ
Onderwerp: TOR

Hoi 5.1.2.e Woo

Kan jij mij de definitieve versie van de TOR nog een keer toesturen.

Alvast bedankt.

Gr. 5.1.2.e Woo

Sent with Good (www.good.com)

Geannoteerde agenda

Bijeenkomst	Nationale Adviesgroep Cabelucht
Vergaderdatum en tijd	27 november 10.00- 2015 12.30 uur
Locatie	Kivi, Prinsessegracht 23, Den Haag
Bijlagen	

Secretaris5.1.2 e Woo
5.1.2 e Woo**Kenmerk**
DP/2015 -**Inleiding**

Dit is de tweede bijeenkomst van de Nationale Adviesgroep Cabelucht (NAC).

Doel bijeenkomst

1. Keuzes maken over de formulering van het centrale probleem, centrale vraag en deelvragen in het werkprogramma
2. Bespreken drie potentieel nieuwe leden
3. Delen van informatie over en bespreken van de EU-sporen

Agenda

1. Werkprogramma NAC
KLM, RIVM delen hun visie op het cabinelucht probleem. Vervolgens bespreken we gezamenlijk:
 - a. Het centrale probleem
 - b. De centrale vraag
 - c. Deelvragen
2. Nieuwe leden NAC?
 - a. Verzoek lidmaatschap: FNV Luchtvaart en Fokker
 - b. Voorstel 5.1.2 e Woo NVLT: Medisch specialist
3. Stand van zaken REACH
Mevrouw 5.1.2 e Woo van het RIVM licht toe
4. Stand van zaken CEN
RIVM en TNO lichten toe?
5. Stand van zaken EASA

TNO licht toe?

6. Stand van zaken Future Sky Safety

De heer 5.1.2.e Woo van de NLR licht toe

7. Vervolgproces

Toelichting op de agenda

1. Werkprogramma

Om met elkaar helder te krijgen waar de NAC wel en niet over gaat stellen we een werkprogramma op. De onderstaande vragen zijn bedoeld als kapstok voor het maken van keuzes.

- hoe formuleren we het centrale probleem?
 - Is blootstelling van grondpersoneel deel van het centrale probleem?
 - Zijn fume events deel van het centrale probleem?
 - Hoe definiëren we de stoffen in het centrale probleem: TCP's, stoffen, gevaarlijke stoffen, anders?
- Wat is de centrale vraag voor de NAC?
 - Is de vraag naar oplossingen/te nemen stappen daar onderdeel van?
- Wat zijn de deelvragen?
 - Gevaarlijke stoffen
 - Gezondheidsklachten
 - Is de vraag naar verschil in gevoeligheid daar deel van? Of richt NAC zich op de totale populatie?

2. Nieuwe leden NAC?

Er zijn twee verzoeken om lid te mogen worden van de NAC:

- FNV Luchtvaart
- Fokker

In de bijlage staat een toelichting op beide verzoeken.

Verder stelt 5.1.2.e Woo (NVLT) voor om een medisch specialist als vast lid in de NAC te benoemen. Tijdens de oprichtingsvergadering spraken we hier ook over.

Beslispunt: Deze organisaties als vast lid benoemen, of op een andere manier betrekken bij de NAC?

3, 4, 5 en 6. Stand van zaken EU-sporen

Wie kan hier tijdens de bijeenkomst een toelichting op geven? Zijn er documenten om (van te voren) te delen met de hele NAC?

Bij ieder EU-spoor de volgende vragen:

- Wat houdt het EU-spoor in en wat zijn de recente ontwikkelingen?
- Op welke van de deelvragen uit het werkprogramma geeft het desbetreffende EU-spoor antwoord?
- Wil de NAC de staatssecretaris advies uitbrengen naar aanleiding van de recente ontwikkelingen in dit EU-spoor? Op welke termijn?
 - ontwikkelingen (waaronder nieuw onderzoek) die relevant kan zijn voor de gekozen strategie;
 - de wenselijkheid van additioneel (internationaal) onderzoek;

- de Nederlandse inbreng in de Europese onderzoekstrajecten.
- Anders

Vervolg

- Wie heeft agendapunten voor de volgende bijeenkomst(en)?
- Op welke termijn plannen we de volgende bijeenkomst?

Geannoteerde agenda

Bijeenkomst	Nationale Adviesgroep Cabelucht
Vergaderdatum en tijd	27 november 10.00- 2015 12.30 uur
Bijlagen	

Secretaris

5.1.2.e Woo

5.1.2.e Woo

Kenmerk

DP/2015 -

Inleiding

Dit is de tweede bijeenkomst van de Nationale Adviesgroep Cabelucht (NAC).

Toevoeging voor 5.1.2.e Woo

We hebben een heel volle agenda...

Doel bijeenkomst

1. Keuzes maken over de formulering van het centrale probleem, centrale vraag en deelvragen in het werkprogramma
2. Delen van informatie over en bespreken van de EU-sporen

Agenda

Het voorstel is om tijdens deze tweede bijeenkomst de volgende onderdelen op de agenda te zetten.

1. Werkprogramma NAC
 - a. Het centrale probleem
RIVM en KLM (5.1.2.e Woo) en delen hun visie op aard en omvang van het probleem
 - b. De centrale vraag
 - c. Deelvragen
2. Nieuwe leden NAC?
 - a. Verzoek lidmaatschap: FNV Luchtvaart en Fokker
 - b. Voorstel 5.1.2.e Woo NVLT: Medisch specialist

3. Stand van zaken REACH
RIVM licht toe (welke naam kan ik noteren?)
4. Stand van zaken CEN
RIVM en TNO lichten toe (welke naam kan ik noteren?)
5. Stand van zaken EASA
TNO licht toe (welke naam kan ik noteren?)
6. Stand van zaken Future Sky Safety
NLT licht toe (welke naam kan ik noteren?)
7. Vervolgproces

Toelichting op de agenda

1. Werkprogramma

Om met elkaar helder te krijgen waar de NAC wel en niet over gaat stellen we een werkprogramma op. De onderstaande vragen zijn bedoeld als kapstok voor het maken van keuzes.

- hoe formuleren we het centrale probleem?
 - Is blootstelling van grondpersoneel deel van het centrale probleem?
 - Zijn fume events deel van het centrale probleem?
 - Hoe definiëren we de stoffen in het centrale probleem: TCP's, stoffen, gevaarlijke stoffen, anders?
- Wat is de centrale vraag voor de NAC?
 - Is de vraag naar oplossingen/te nemen stappen daar onderdeel van?
- Wat zijn de deelvragen?
 - Gevaarlijke stoffen
 - Gezondheidsklachten
 - Is de vraag naar verschil in gevoeligheid daar deel van? Of richt NAC zich op de totale populatie?

2. Nieuwe leden NAC?

Er zijn twee verzoeken om lid te mogen worden van de NAC:

- FNV Luchtvaart
- Fokker

In de bijlage staat een toelichting op beide verzoeken.

Verder stelt **5.1.2.e Woo** (NVLT) voor om een medisch specialist als vast lid in de NAC te benoemen. Tijdens de oprichtingsvergadering spraken we hier ook over.

Beslispunt: Deze organisaties als vast lid benoemen, of op een andere manier betrekken bij de NAC?

Toevoeging voor **5.1.2.e Woo**

Toelichting op verzoeken lidmaatschap

FNV Luchtvaart: vertegenwoordigt werknemers in de luchtvaartsector en richt zich vooral op cabine en grondpersoneel.

Uit brief FNV: 'FNV Luchtvaart maakt zich druk om de aanwezigheid van schadelijke stoffen die, via de luchtverversingssystemen van vliegtuigen, mogelijk in de cabine kunnen doordringen. Wij willen daarom deel uitmaken van uw adviesgroep zodat de grote groep leden die wij in de luchtvaart vertegenwoordigen, aangehaakt en geïnformeerd worden over de voortgang van uw onderzoek. Tevens willen wij in deze werkgroep onze zienswijze over de luchtkwaliteit in vliegtuigen aan u kenbaar maken. Graag vernemen wij van u wat de mogelijkheden zijn om deel te nemen aan de Nationale Adviesgroep Cabinelucht.'

Fokker

5.1.2.e Woo kun je vragen zijn voorstel voor het benoemen van een medisch specialist nog kort toe te lichten.

Beslistpunt: we hebben (nog) geen procedure om te beslissen of er nieuwe vaste leden benoemd worden. Mijn voorstel is om voor elk van de drie organisaties eerst te proberen een unanieme beslissing te krijgen. Mocht dat niet lukken, dan kunnen we stemmen.

Meest voor de hand liggende beslissingen:

- de organisatie vast lid wordt
- de organisatie één of meerdere keren op uitnodiging deelneemt aan een bijeenkomst

3, 4, 5 en 6. Stand van zaken EU-sporen

Wie kan hier tijdens de bijeenkomst een toelichting op geven? Zijn er documenten om (van te voren) te delen met de hele NAC?

Bij ieder EU-spoor de volgende vragen:

- Wat houdt het EU-spoor in en wat zijn de recente ontwikkelingen?
- Op welke van de deelvragen uit het werkprogramma geeft het desbetreffende EU-spoor antwoord?
- Wil de NAC de staatssecretaris advies uitbrengen naar aanleiding van de recente ontwikkelingen in dit EU-spoor? Op welke termijn?
 - ontwikkelingen (waaronder nieuw onderzoek) die relevant kan zijn voor de gekozen strategie;
 - de wenselijkheid van additioneel (internationaal) onderzoek;
 - de Nederlandse inbreng in de Europese onderzoekstrajecten.
 - anders

Vervolgproces

- Wie heeft agendapunten voor de volgende bijeenkomst(en)?
- Wanneer plannen we de volgende bijeenkomst?

Van: [Secretariaat Directie Luchtvaart](#)
Aan: 5.1.2.e Woo - DGLM
Onderwerp: FW: overleg mbt betrokkenheid OIM bij de NAC
Datum: donderdag 18 oktober 2018 12:04:47

Hoi 5.1.2.e Woo als je 5.1.2.e Woo bij dit overleg wilt hebben, dan wordt het pas volgend jaar. De agenda's matchen gewoon niet. Wat wil je?

Grt

5.1.2.e Woo

Van: 5.1.2.e Woo - DP

Verzonden: donderdag 18 oktober 2018 11:13

Aan: Secretariaat Directie Luchtvaart

Onderwerp: RE: overleg mbt betrokkenheid OIM bij de NAC

Goedemorgen,

Helaas kwam ik hier gisteren niet meer aan toe.

Ik heb nog beschikbaarheid in de agenda's:

Maandag 3 december tussen 15.00-16.30 uur

Dinsdag 4 december tussen 15.00-16.30 uur

Maandag 17 december tussen 13.30-15.30 uur

Groet,

5.1.2.e Woo

Van: Secretariaat Directie Luchtvaart

Verzonden: dinsdag 16 oktober 2018 16:10

Aan: 5.1.2.e Woo @minienm.nl>

Onderwerp: RE: overleg mbt betrokkenheid OIM bij de NAC

Hoi 5.1.2.e Woo heb jij dan een paar opties voor mij begin december?

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e Woo

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Secretariaat Luchtvaartveiligheid

mob. 5.1.2.e Woo

Van: 5.1.2.e Woo - DP

Verzonden: dinsdag 16 oktober 2018 16:01

Aan: Secretariaat Directie Luchtvaart 5.1.2.e Woo @minienm.nl>

CC: 5.1.2.e Woo - DP 5.1.2.e Woo @minienm.nl>

Onderwerp: RE: overleg mbt betrokkenheid OIM bij de NAC

Hoi 5.1.2.e Woo

Ik was in gesprek, vandaar dat je niet doorkwam.

5.1.2.e Woo en 5.1.2.e Woo zijn de week van 19 november niet in huis voor 3 dagen, hier kan ik niet aankomen.

Dan toch graag data in december, het is niet anders.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e Woo

5.1.2.e Woo

.....
Directie Participatie

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Rijnstraat 8 | 2515 XP | Den Haag | Flex-kamer 10.B

Postbus 20901 | 2500 EX | Den Haag

.....
 ☎ 5.1.2.e Woo

✉ 5.1.2.e Woo @minienm.nl

www.platformparticipatie.nl

www.overlegienm.nl

.....
 Vrijdag is mijn vrije dag

Bezoekt u binnenkort een locatie van de Rijksoverheid?

Dan dient u in het bezit te zijn van een geldige Rijkspas of een geldig identiteitsbewijs (paspoort, nationale identiteitskaart, rijbewijs of vreemdelingendocument). Indien u bij controle geen geldig identiteitsbewijs kunt tonen, wordt de toegang

geweigerd. Legitimatiebewijzen van andere organisaties worden niet geaccepteerd

Van: Secretariaat Directie Luchtvaart

Verzonden: dinsdag 16 oktober 2018 15:34

Aan: 5.1.2.e Woo DP <5.1.2.e Woo@minienm.nl>

Onderwerp: RE: overleg mbt betrokkenheid OIM bij de NAC

Urgentie: Hoog

Beste 5.1.2.e Woo ik probeerde je te bellen maar kreeg geen hoor, vandaar dit mailtje. Het enige tijdstip wat ik op "korte" termijn in de agenda van onze directeur kan vinden is 21/11 is van 13.00-14.00 uur bij IenW. Anders wordt het pas ergens in december. Het zou dus fijn zijn om hier prioriteit aan te geven in de agenda's. Ik ben bereid het e.e.a. te verschuiven in de agenda's.
Graag hoor ik zsm van je.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e Woo

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Secretariaat Luchtvaartveiligheid

mob. 5.1.2.e Woo

Van: 5.1.2.e Woo - DP

Verzonden: dinsdag 16 oktober 2018 13:14

Aan: Secretariaat Directie Luchtvaart 5.1.2.e Woo @minienm.nl>; 5.1.2.e Woo

- DP 5.1.2.e Woo @minienm.nl>; 5.1.2.e Woo - DP 5.1.2.e Woo @minienm.nl>;

5.1.2.e Woo @outlook.com

CC: 5.1.2.e Woo - DP 5.1.2.e Woo @minienm.nl>

Onderwerp: RE: overleg mbt betrokkenheid OIM bij de NAC

Goedemiddag,
Helaas schikken deze data niet bij 5.1.2.e Woo
Graag een andere datum.
Dan check ik de agenda's en zet dit uit bij 5.1.2.e Woo.
Met vriendelijke groet,

5.1.2.e Woo

5.1.2.e Woo

.....
Directie Participatie

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Rijnstraat 8 | 2515 XP | Den Haag | Flex-kamer 10.B

Postbus 20901 | 2500 EX | Den Haag

.....
☎ +5.1.2.e Woo

✉ 5.1.2.e Woo @minienm.nl

www.platformparticipatie.nl

www.overlegienm.nl

.....
Vrijdag is mijn vrije dag

Bezoekt u binnenkort een locatie van de Rijksoverheid?

Dan dient u in het bezit te zijn van een geldige Rijkspas of een geldig identiteitsbewijs (paspoort, nationale identiteitskaart, rijbewijs of vreemdelingendocument). Indien u bij controle geen geldig identiteitsbewijs kunt tonen, wordt de toegang geweigerd. Legitimatiebewijzen van andere organisaties worden niet geaccepteerd

Van: Secretariaat Directie Luchtvaart

Verzonden: dinsdag 16 oktober 2018 12:42

Aan: 5.1.2.e Woo - DP 5.1.2.e Woo @minienm.nl>; 5.1.2.e Woo - DP

5.1.2.e Woo @minienm.nl>; 5.1.2.e Woo - DP 5.1.2.e Woo @minienm.nl>;

5.1.2.e Woo @outlook.com

Onderwerp: overleg mbt betrokkenheid OIM bij de NAC

Urgentie: Hoog

Goede middag, mij is gevraagd om een overleg mbt betrokkenheid OIM bij de NAC te beleggen. Het is heel moeilijk om een gaatje in de agenda van 5.1.2.e Woo te vinden en vast te houden dus daarom de vraag om per omgaande te reageren op de volgende agenda opties.
7 november vanaf 13.00 uur of

20 november van 15.00-16.00 uur

Locatie: IenW, Rijnstraat 8

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e Woo

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Secretariaat Luchtvaartveiligheid

mob. 5.1.2.e Woo

-----Oorspronkelijke afspraak-----

Van: 5.1.2.e Woo - BSK Namens 5.1.2.e Woo - DP

Verzonden: maandag 15 oktober 2018 15:29

Aan: Secretariaat Directie Luchtvaart

Onderwerp: FW: reservering voor gesprek over betrokkenheid OIM bij de NAC

Tijd: maandag 15 oktober 2018 14:00-15:00 (UTC+01:00) Amsterdam, Berlijn, Bern, Rome, Stockholm, Wenen.

Locatie: Rijnstraat zaal Y.408

Beste dames,

Graag met onderstaande collega's en 5.1.2.e Woo en 5.1.2.e Woo mij over drie weken een gesprek plannen van 1 uur;

Onderwerp; betrokkenheid OIM bij de NAC.

Dank

Grt

5.1.2.e Woo

-----Oorspronkelijke afspraak-----

Van: 5.1.2.e Woo - DP

Verzonden: donderdag 13 september 2018 09:24

Aan: 5.1.2.e Woo - DP; 5.1.2.e Woo - DGB; 5.1.2.e Woo - BSK;

5.1.2.e Woo - DP; 5.1.2.e Woo - DP; 5.1.2.e Woo @outlook.com

Onderwerp: reservering voor gesprek over betrokkenheid OIM bij de NAC

Tijd: maandag 15 oktober 2018 14:00-15:00 (UTC+01:00) Amsterdam, Berlijn, Bern, Rome, Stockholm, Wenen.

Locatie: Rijnstraat zaal Y.408

Het betreft een gesprek van een uur.

Als er stukken voor komen, komen deze via 5.1.2.e Woo

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e Woo

.....
Directie Participatie

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Rijnstraat 8 | 2515 XP | Den Haag | Flex-kamer 10.B

Postbus 20901 | 2500 EX | Den Haag

.....
☎ 5.1.2.e Woo

✉ 5.1.2.e Woo @minienm.nl

www.platformparticipatie.nl

www.overlegienm.nl

.....
Vrijdag is mijn vrije dag

Bezoekt u binnenkort een locatie van de Rijksoverheid?

Dan dient u in het bezit te zijn van een geldige Rijkspas of een geldig identiteitsbewijs (paspoort, nationale identiteitskaart, rijbewijs of vreemdelingendocument). Indien u bij controle geen geldig identiteitsbewijs kunt tonen, wordt de toegang geweigerd. Legitimatiebewijzen van andere organisaties worden niet geaccepteerd

Geannoteerde agenda

Bijeenkomst	Nationale Adviesgroep Cabelucht
Vergaderdatum en tijd	27 november 10.00- 2015 12.30 uur
Locatie	Kivi, Prinsessegracht 23, Den Haag
Bijlagen	

Secretaris

5.1.2.e Woo

5.1.2.e Woo

Kenmerk

DP/2015 -

Inleiding

Dit is de tweede bijeenkomst van de Nationale Adviesgroep Cabelucht (NAC).

Noot voor 5.1.2.e Woo**We hebben een heel volle agenda...**

Doel bijeenkomst

1. Keuzes maken over de formulering van het centrale probleem, centrale vraag en deelvragen in het werkprogramma
2. Bespreken drie potentieel nieuwe leden
3. Delen van informatie over en bespreken van de EU-sporen

Agenda

1. Werkprogramma NAC
KLM, RIVM delen hun visie op het cabinelucht probleem. Vervolgens bespreken we gezamenlijk:
 - a. Het centrale probleem
 - b. De centrale vraag
 - c. Deelvragen
2. Nieuwe leden NAC?
 - a. Verzoek lidmaatschap: FNV Luchtvaart en Fokker
 - b. Voorstel 5.1.2.e Woo NVLT: Medisch specialist
3. Stand van zaken REACH

- 5.1.2.e 5.1.2.e Woo van het RIVM licht toe
4. Stand van zaken CEN 5.1.2.e 5.1.2.e Woo van het RIVM licht toe (mede namens TNO)
 5. Stand van zaken EASA TNO licht toe?
 6. Stand van zaken Future Sky Safety 5.1.2.e 5.1.2.e Woo van de NLR licht toe
 7. Vervolgproces

Toelichting op de agenda

1. Werkprogramma

Om met elkaar helder te krijgen waar de NAC wel en niet over gaat stellen we een werkprogramma op. De onderstaande vragen zijn bedoeld als kapstok voor het maken van keuzes.

- hoe formuleren we het centrale probleem?
 - Is blootstelling van grondpersoneel deel van het centrale probleem?
 - Zijn fume events deel van het centrale probleem?
 - Hoe definiëren we de stoffen in het centrale probleem: TCP's, stoffen, gevaarlijke stoffen, anders?
- Wat is de centrale vraag voor de NAC?
 - Is de vraag naar oplossingen/te nemen stappen daar onderdeel van?
- Wat zijn de deelvragen?
 - Gevaarlijke stoffen
 - Gezondheidsklachten
 - Is de vraag naar verschil in gevoeligheid daar deel van? Of richt NAC zich op de totale populatie?

Noot voor 5.1.2.e Woo

In het conceptwerkprogramma staan een definitie van het centrale probleem, de centrale vraag en deelvragen met daarbij alternatieve formuleringen en toevoegingen van leden. De vragen die ik hierboven heb geformuleerd zijn mijns inziens de punten waarover nu nog geen overeenstemming is. Ik hoop dat het lukt om daarover vandaag overeenstemming te bereiken.

Er staat een flipover in de zaal. Als dat helpt bij de discussie en het doorhakken van knopen kan ik nieuwe formuleringen op flappen schrijven. Laten we terplekke kijken of dat nodig is.

Noot voor 5.1.2.e Woo

KLM 5.1.2.e Woo en RIVM (5.1.2.e Woo) willen graag hun visie geven op waar het om draait bij het cabineluchtprobleem. Ik stel voor dat we hen de gelegenheid geven dat kort te doen. Daarna kunnen de andere leden daarop reageren. Wil je die discussie proberen zo te sturen dat we van daaruit komen op het beantwoorden van de vragen die hier boven staan?

Noot voor 5.1.2.e Woo

5.1.2.e Woo laat weten dat hij het wetenschappelijke rapport van 5.1.2.e Woo "AIRBORNE ORGANOPHOSPHATES IN THE AVIATION INDUSTRY Sampling development and occupational exposure measurements" wil bespreken in het kader van dit agendapunt. Zoals 5.1.2.e Woo het formuleert: 'i.v.m. het vraagstuk 'primaire focus' en de blootstelling aan toxic fumes TCP op de grond'. Hij heeft het rapport met alle leden gedeeld op het ledendomein. Ik voeg het per mail voor jou bij de vergaderstukken.

2. Nieuwe leden NAC?

Er zijn twee verzoeken om lid te mogen worden van de NAC:

- FNV Luchtvaart
- Fokker

In de bijlage staat een toelichting op beide verzoeken.

Verder stelt 5.1.2.e Woo (NVLT) voor om een medisch specialist als vast lid in de NAC te benoemen. Tijdens de oprichtingsvergadering spraken we hier ook over.

Beslispunt: Deze organisaties als vast lid benoemen, of op een andere manier betrekken bij de NAC?

Noot voor 5.1.2.e Woo

Toelichting op verzoeken lidmaatschap

FNV Luchtvaart: vertegenwoordigt werknemers in de luchtvaartsector en richt zich vooral op cabine en grondpersoneel.

Uit brief FNV: 'FNV Luchtvaart maakt zich druk om de aanwezigheid van schadelijke stoffen die, via de luchtverversingssystemen van vliegtuigen, mogelijk in de cabine kunnen doordringen. Wij willen daarom deel uitmaken van uw adviesgroep zodat de grote groep leden die wij in de luchtvaart vertegenwoordigen, aangehaakt en geïnformeerd worden over de voortgang van uw onderzoek. Tevens willen wij in deze werkgroep onze zienswijze over de luchtkwaliteit in vliegtuigen aan u kenbaar maken. Graag vernemen wij van u wat de mogelijkheden zijn om deel te nemen aan de Nationale Adviesgroep Cabinelucht.'

Fokker

5.1.2.e Woo kun je vragen zijn voorstel voor het benoemen van een medisch specialist nog kort toe te lichten.

Beslispunt: we hebben (nog) geen procedure om te beslissen of er nieuwe vaste leden benoemd worden. Mijn voorstel is om voor elk van de drie organisaties eerst te proberen een unanieme beslissing te krijgen. Mocht dat niet lukken, dan moeten we op een andere manier tot een beslissing zien te komen. Stemmen?

Meest voor de hand liggende beslissingen:

- de organisatie wordt vast lid
- de organisatie neemt één of meerdere keren op uitnodiging deel aan een bijeenkomst

3, 4, 5 en 6. Stand van zaken EU-sporen

Wie kan hier tijdens de bijeenkomst een toelichting op geven? Zijn er documenten om (van te voren) te delen met de hele NAC?

Bij ieder EU-spoor de volgende vragen:

- Wat houdt het EU-spoor in en wat zijn de recente ontwikkelingen?
- Op welke van de deelvragen uit het werkprogramma geeft het desbetreffende EU-spoor antwoord?
- Wil de NAC de staatssecretaris advies uitbrengen naar aanleiding van de recente ontwikkelingen in dit EU-spoor? Op welke termijn?
 - ontwikkelingen (waaronder nieuw onderzoek) die relevant kan zijn voor de gekozen strategie;
 - de wenselijkheid van additioneel (internationaal) onderzoek;

- de Nederlandse inbreng in de Europese onderzoekstrajecten.
- Anders

Noot voor 5.1.2.e Woo

REACH: presentatie 5.1.2.e Woo **van het RIVM**

CEN: Je kunt vragen of RIVM of TNO een toelichting kan geven. Zij hebben mij nog niet laten weten of zij dat kunnen doen. Alternatief is om dit onderdeel door te schuiven naar de volgende vergadering. Wil je in dat geval vragen welke persoon de volgende keer CEN wil toelichten.

EASA: Je kunt vragen of TNO een toelichting kan geven. Zij hebben mij nog niet laten weten of zij dat kunnen doen. Alternatief is om dit onderdeel door te schuiven naar de volgende vergadering. Wil je in dat geval vragen welke persoon de volgende keer CEN wil toelichten.

Future Sky Safety: presentatie van 5.1.2.e Woo **van NLR**

Vervolg

- Wie heeft agendapunten voor de volgende bijeenkomst(en)?
- Op welke termijn plannen we de volgende bijeenkomst?

noot voor 5.1.2.e Woo

Zou je de deelnemers willen vragen om hun contactgegevens in hun profiel in het ledendomein aan te vullen. Wie dat wil, kan ook in het profiel aanvinken dat zijn of haar contactgegevens zichtbaar zijn voor de anderen.

31.

DE STAATSSECRETARIS

Directie Participatie

Plesmanweg 1-6
Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Contactpersoon

5.1.2.e Woo

T 5.1.2.e Woo

Datum

18 augustus 2015

Ons kenmerk

IENM/BSK-2015/164910

minuut

Getipt door / paraaf

5.1.2.e Woo

Vervolg op

Vergeleken door / paraaf

Rappeldatum

18 augustus 2015

Verzonden door / paraaf

5.1.2.e Woo

Verzenddatum

18 augustus 2015

Ondertekening door 5.1.2.e Woo

5.1.2.e Woo

Verzendwijze

5.1.2.e Woo

5.1.2.e Woo

Medewerking van / paraaf

5.1.2.e Woo

Na verzending retour aan

5.1.2.e Woo

5.1.2.e Woo

Afschrift aan

Directie Luchtvaart

Adres

5.1.2.e Woo

Directie Participatie

5.1.2.e Woo

DE STAATSSECRETARIS

Directie Participatie

Plesmanweg 1-6
Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Contactpersoon

5.1.2.e Woo

T 5.1.2.e Woo

Datum

18 augustus 2015

Ons kenmerk

IENM/BSK-2015/164910

nota

Doel:

Het benoemen van 5.1.2.e Woo tot voorzitter van de Nationale Adviesgroep Cabelucht (NAC).

Advies:

In te stemmen met het onderbrengen van de NAC bij het OIM en bijgaand besluit te ondertekenen.

Toelichting:

In de brief aan de Tweede Kamer van 2 juni 2015 over de luchtkwaliteit van cockpit en cabine in vliegtuigen heeft u aangekondigd een Nationale Adviesgroep Cabelucht (NAC) in te stellen. Doel van het instellen van de NAC is alle stakeholders goed te informeren over de voortgang van de Europese onderzoeken en nieuwe ontwikkelingen te agenderen. De NAC zal in elk geval tot taak hebben u te adviseren over relevante ontwikkelingen, over gewenst additioneel te verrichten (internationaal) onderzoek en over de Nederlandse inbreng in Europese onderzoekstrajecten.

De deelnemers van de NAC zullen bestaan uit vertegenwoordigers van luchtvaartmaatschappijen (werkgevers), vertegenwoordigers van werknemersorganisaties, vertegenwoordigers van onderzoeksinstituten en vertegenwoordigers van de ministeries van SZW en I&M. Voorts is in de brief toegezegd dat de Kamer ten minste jaarlijks zal worden geïnformeerd over het werk van de NAC.

Het bij wet ingestelde Overlegorgaan infrastructuur en milieu (OIM) vormt een geschikt instrument om het NAC bij onder te brengen. In eerder verband is dit instrument gebruikt om het Overleg meteorologie in op te nemen. De Wet overleg infrastructuur en milieu waarborgt onder andere dat de vergaderingen worden voorgezeten door een onafhankelijk voorzitter. Tevens regelt deze wet de beschikbaarheid van een secretaris. In het Organisatie- en mandaatbesluit Infrastructuur en Milieu 2012 is de directeur Participatie belast met de uitvoering van die functie.

Bij nota van 11 juni 2015, kenmerk IENM/BSK-2015/115311 is reeds aan u voorgesteld 5.1.2.e Woo te benoemen tot voorzitter van de NAC. Naar aanleiding van uw instemming en het daarop volgende verzoek van de directeur Luchtvaart heb ik 5.1.2.e Woo, sinds vele jaren zeer gewaardeerd

voorzitter van het OIM, gevraagd het voorzitterschap van de NAC op zich te willen nemen. Hij heeft daarin toegestemd, reden waarom ik thans bijgaand benoemingsbesluit aan u ter ondertekening voorleg.

5.1.2.e Woo

5.1.2.e Woo

5.1.2.e Woo

Directie Participatie

Datum

18 augustus 2015

Ons kenmerk

IENM/BSK-2015/164910

Staatssecretaris

beslisnota

"Nationaal Adviesgroep Cabinelucht" NAC.

Bestuurskern

Dir. Luchtvaart
Afd. Luchtvaartveiligheid
Plesmanweg 1-6
Den Haag
Postbus 20904
2500 EX Den Haag

Contactpersoon

5.1.2 e Woo
5.1.2 e Woo

T 5.1.2 e Woo
M 5.1.2 e Woo
F 5.1.2 e Woo
5.1.2 e Woo

@minienm.nl

Datum

11 juni 2015

Ons kenmerk

IenM/BSK-2015/115300

Inleiding

Voorafgaand aan het Algemeen overleg van 4 juni heeft u besloten een "Nationaal Adviesgroep Cabinelucht"(NAC) in te stellen.

U heeft aangegeven de stakeholders zoals werkgevers (Barin, KLM), werknemers (VNV/VCP/NVLT) en onderzoeksinstituten (RIVM/TNO/NLR) te benaderen om hierin deel te nemen. De adviesgroep zal functioneren onder een onafhankelijk voorzitter.

De NAC zal in ieder geval worden belast met adviseren over:

- ontwikkelingen (waaronder nieuw onderzoek) die relevant kan zijn voor de gekozen strategie;
- de wenselijkheid van additioneel (internationaal) onderzoek;
- de Nederlandse inbreng in de Europese onderzoekstrajecten.

Geadviseerd besluit

De directeur luchtvaart opdragen om de heer Biesheuvel te benaderen als mogelijke onafhankelijke voorzitter.

Beslistermijn

Het is gewenst het draagvlak bij de partijen te kunnen sonderen nadat de beoogd voorzitter heet aangegeven bereid te zijn aan de slag te gaan. Om voortgang te houden zou dat voor de zomer vakanties moeten worden afgerond zodat de NAC direct na de zomer feitelijk invulling kan geven aan de haar opgedragen adviestaak

Argumentatie

Het ministerie voert op meerdere terreinen overleg onder leiding van onafhankelijke voorzitters in de hiervoor ingestelde overlegorganen. De onafhankelijke voorzitters creëren een neutrale setting waarin alle deelnemers een gelijkwaardige positie hebben. Visies en meningen komen zo helder in beeld, ook hoe die zich onderling verhouden. Het resultaat van een overleg is een bondig verslag of rapport aan de minister en/of staatssecretaris.

5.12 e Woo is een van die onafhankelijke voorzitters met als aandachtsgebied Milieu en Internationaal. Zijn aandachtsgebieden sluiten goed aan bij de onderhavige problematiek.

Kader

Een eerste voorbereidende bijeenkomst met de stakeholders is voorzien voor de zomervakantie. Het is de intentie om dan toe te lichten welke ontwikkelingen er allemaal spelen mbt cabine lucht. Zowel op nationaal als internationaal terrein. De Nederlandse vertegenwoordigers die in de vier internationale trajecten een rol spelen zullen de stand van zaken toelichten. Tevens zal dan worden gezien of de beoogde voorzitter voldoende draagvlak heeft bij de uitgenodigde partijen.

Tenslotte zal in die eerste informele vergadering worden gezien welke aspecten men in de Terms of Reference opgenomen wenst te zien.

Direct na uw zomerreces zullen de formele benoeming van de voorzitter en de Terms of Reference ter vaststelling aan u worden voorgelegd. Na uw instemming kan de Kamer nog voor het einde van het reces worden geïnformeerd.

Dit proces moet leiden tot een maximaal draagvlak bij de betrokken partijen. De stapsgewijze aanpak moet bovendien voorkomen dat stakeholders zich onvoldoende betrokken voelen bij de totstandkoming van de NAC.

Krachtenveld, afstemming, financiële en juridische implicaties, communicati

Krachtenveld: De in de brief aan de Kamer genoemde partijen zijn benaderd en hebben aangegeven bereid te zijn deel te nemen in de NAC. Wel voelde men zich overvallen door het initiatief. Vandaar de voorgestelde aanpak om het draagvlak te vergroten.

Afstemming: SZW is benaderd en het onderwerp zal voor het zomerreces op directieureniveau verder worden besproken.

Implicaties Apparaat en financiën. De inhuur van de onafhankelijke voorzitter zal uit de reguliere budgetten moeten komen. Naar verwachting zal de NAC met voorstellen voor nader onderzoek komen. Daar zijn nog geen budgetten voor voorzien. Uitgaven zullen naar verwachting pas in 2016 e.v. aan de orde zijn.

Communicatie: Naar aanleiding van de brief aan de Kamer is al een persbericht verschenen.

5.12 e Woo

5.12 e Woo

Toelichting

Deze informatie is niet nodig voor de besluitvorming en bevat, net als eventuele bijlagen, geen politiek gevoelige punten.

Ga hier beknopt in op achtergronden, onderbouwing van argumenten, krachtenvelden, analyses, verslagen, aanschouwelijke voorbeelden, inzicht in de tastbare en evalueerbare resultaten, et cetera.

Werk met heldere tussenkoppen zodat de bewindspersoon snel kan beslissen wat te lezen.

Van: [fp-Publiek DGB - DGB](#)
Aan: [Dienstpostbus Burgerbrieven; 5.1.2 e Woo l@outlook.com"](#)
Onderwerp: Flyaware, 5.1.2 e Woo IENW/BSK-2018/189303 Wat wij van u, als minister VWS, vragen, is de verplichting op te leggen aan de luchtvaartindustrie om preventief open en eerlijke voorlichting te geven aan passagiers en bemanning. (335830)
Datum: maandag 3 september 2018 08:33:49
Bijlagen: [de luchtkwaliteit in vliegtuigen.MSG.msg](#)

Goedemorgen,
 Graag onderstaande e-mailbericht 5.1.2 e Woo van Flyaware van ons overnemen.
 Zie ook reactie van 5.1.2 e Woo hieronder.
 Met vriendelijke groet,
 DGLM/Burgerbrieven

Van: 5.1.2 e Woo - DGB

Verzonden: zondag 2 september 2018 11:56

Aan: 5.1.2 e Woo - DGMo

CC: 5.1.2 e Woo - DP; 5.1.2 e Woo

Onderwerp: RE: Flyaware, 5.1.2 e Woo IENW/BSK-2018/189303 Reactie op antwoord: Wil dat er wat gedaan wordt aan gezondheidsproblemen onder vliegtuigbemanning en passagiers door luchtkwaliteit aan boord (HOUDER 335830)

Hoi 5.1.2 e Woo

De reactie van Fly aware is mi terecht. Dat was ook de reden waarom ik van mening was dat VWS de eerdere brief had moeten beantwoorden.

Ik heb uiteindelijk maar een reactie vanuit IenW geschreven omdat alle termijnen overschreden werden. Nu wordt er toch echt expliciet ook een reactie gevraagd van VWS en daarnaast wat de NAC heeft gedaan met alle zaken die eerder zijn toegestuurd dan wel voorgesteld door fly aware. Vanuit die verantwoordelijkheid heb ik ook 5.1.2 e Woo ingekopieerd.

Ik ben nu toch echt van mening dat hier een gecombineerde reactie op moet van komen van VWS en het secretariaat van de NAC. Ik kan wel weer een procedureel antwoord gaan opstellen maar dan blijven we bezig.

Bovendien wordt nu ook expliciet gevraagd om een reactie van VWS. Daarnaast kan ik ook niet reageren namens de NAC

MvG

5.1.2 e Woo

Verzonden met BlackBerry Work
www.blackberry.com

Van: 5.1.2 e Woo @flyaware.nl 5.1.2 e Woo @flyaware.nl>

Verzonden: donderdag 30 augustus 2018 22:43

Aan: fp-Publiek DGB - DGB 5.1.2 e Woo @minienm.nl>

CC: 5.1.2 e Woo - DP <5.1.2 e Woo @minienm.nl>; 5.1.2 e Woo - DGB
 5.1.2 e Woo @minienm.nl>

Onderwerp: de luchtkwaliteit in vliegtuigen, uw kenmerk IENW/BSK-2018//111709

Geachte afdeling Burgerbrieven (?),

(Helaas heb ik geen naam gevonden waartoe ik me kan richten.)

Dank u wel voor de (weliswaar late) beantwoording van mijn brief door middel van de hieraan gehechte email. Het heeft er alle schijn van dat mijn brief een vreemde rondgang over de twee Ministeries heeft gemaakt alvorens deze beantwoord werd:

"Deze brief werd helaas niet beantwoord door Staatssecretaris Blokhuis, die Preventie Volksgezondheid in zijn portefeuille heeft, maar doorgestuurd naar Min I & W. Ik ontving op 28 mei jl. al een bevestiging van I & W dat mijn brief is geregistreerd onder nummer IENW/BSK-2018/111709 en dat ik binnen 4 weken antwoord kan verwachten.

Tot mijn stomme verbazing krijg ik echter op 20 juni jl. antwoord van Min VWS dat mijn brief behoort tot de verantwoordelijkheid van I & W en dat mijn brief is doorgezonden.

Op 2 juli jl. schrijft 5.12 e Woo (Min IenW) hierover:

Ik heb uw email zojuist gelezen. Tot en met 11 juli ben ik afwezig maar ik zal zodra ik volgende week terug ben gelijk nagaan wat er nu precies is gebeurd met uw brief en waarom deze niet is beantwoord voor het minister van VWS."

Het geeft mij een soort "van het kastje naar de muur" idee. U schrijft mij dat mijn verzoek gerelateerd is aan luchtkwaliteit in vliegtuigen en derhalve thuis hoort bij het Ministerie van IenW en daarbij in de NAC.

Mits dit serieus behandeld wordt in de NAC en overleg gevoerd wordt met het Ministerie VWS, heb ik hier geen bezwaar tegen. Echter, een aantal zaken door ons genoemd horen volgens ons wel degelijk in de portefeuille van onze Staatssecretaris van VWS, Paul Blokhuis. Het is een feit dat het design van de huidige vliegtuigen dusdanig is dat er o.a. door toepassing van labyrint dichtingen altijd lekkage is van een hoeveelheid olie met toxische toevoegingen in de cabine. Zolang deze toestellen vliegen, de komende decennia in ieder geval nog, is er blootstelling aan deze stoffen. Zolang deze toestellen vliegen zullen er in ieder geval fume events met alle mogelijke gezondheidsklachten plaatsvinden, zoals nu ook met regelmaat in de media verschijnen, zowel passagiers als bemanning betreffend. De vloot zal niet van de een op de andere dag vervangen worden, dus zullen er preventief op het gebied van de volksgezondheid maatregelen getroffen moeten worden. Heel Nederland vliegt tenslotte. Deze maatregelen horen niet thuis in een NAC met uitsluitend stakeholders ten behoeve van de industrie. (zie citaat bijgevoegde brief van 11 mei jl.: 'De hele NAC is niet gebaat bij een industrie in grote problemen, Werkgevers, vakbonden (werknemers) en de onderzoekers die allemaal afhankelijk zijn van de industrie. Stakeholders in de NAC, maar zijn patiënten en passagiers geen stakeholders? En wie vertegenwoordigt hen?') Als de luchtvaart gerelateerde NAC een adviserend beleid moet maken op het gebied van gezondheid voor passagier en patiënt, zonder de hiervoor benodigde medische kennis lijkt me dit een ongewenste situatie.

Waar ik een probleem mee heb is het feit dat de NAC mij tot nu toe, helaas, het gevoel geeft dat ingezonden onderwerpen inhoudelijk niet of nauwelijks worden behandeld..

In de afgelopen jaren heb ik diverse zaken opgestuurd via het Ministerie IenW naar de NAC (Een kopie van deze emails heb ik voor u beschikbaar.) Keer op keer werd van diverse zijden bevestigd dat dit doorgegeven werd aan de NAC.

Er volgde echter geen enkele feedback hierop.

Uit navraag naar reactie op de ingezonden stukken, geeft men aan dat slechts de voorzitter, Dhr. Biesheuvel, hierover mededeling doet.

Van hem hebben wij helaas nooit iets vernomen! In de rapportages van de NAC is eveneens niets over de behandeling van het ingezondene terug te vinden!

De enige, verheugende, uiting van de NAC, middels VNV, kwam ik tegen in de Telegraaf van 4 juni jl.: <https://www.telegraaf.nl/nieuws/2119771/onderzoek-naar-zieke-piloten-en-stewardessen>

Hierin wordt bevestigd "dat er voor het eerst een protocol komt om piloten en stewardessen met neurologische klachten en andere ziekteverschijnselen door gifstoffen in cabine en cockpit beter te laten onderzoeken dan tot nu toe. Indien nodig worden ze doorverwezen naar specialisten voor behandeling. Expert Joost van Doesburg van VNV bevestigt dat de NAC daar binnenkort mee naar buiten treedt. Een teken dat het zogeheten Aerotoxic Syndroom serieus wordt genomen." (Bron Telegraaf04062018)

Mijn vraag hierbij is: Hoe? Als, (zoals genoemd in onze bijgevoegde brief van 11 mei jl.) een onafhankelijk en gespecialiseerd arts ontbreekt? Een gespecialiseerd arts, zoals bijv. 5.12 e Woo, neuroloog, die jarenlang in het Medisch Spectrum Twente tientallen bemanningsleden en passagiers hierop onderzocht.

Een protocol, zoals genoemd voor piloten en stewardessen is mooi en zou een stap voorwaarts kunnen zijn, maar waar blijft de vertegenwoordiging van en de zorg voor passagiers, de frequent flyer, de zwangere vrouw met haar ongeboren kind, de kleuter wiens immuunsysteem nog niet volgroeid is, de passagier met longproblemen etc.. Voor hen wordt nog steeds niets geregeld. Men wordt niet geïnformeerd (citaat uit onze bijgevoegde brief van 11 mei jl.: "Wat wij van u, als minister VWS, vragen, is de verplichting op te leggen aan de luchtvaartindustrie om preventief open en eerlijke voorlichting te geven aan passagiers en bemanning, zodat zij bij gezondheidsklachten de juiste medische weg kunnen bewandelen. En niet zoals zo velen nu, moeten googelen wat er mogelijk aan de

hand zou kunnen zijn, hopen dat zij op het juiste spoor komen".) en aan hun lot overgelaten bij gezondheidsklachten die, zonder dat zij het weten, gerelateerd zijn aan het vliegen.

Waar u in de beantwoording geheel aan voorbij gaat is het door ons als bijlage bij onze brief van 11 mei jl. meegestuurde “Belevingsonderzoek naar het voorkomen van gezondheidsklachten bij frequente Vliegreizigers”, uitgevoerd door Environs International en IBT Marktonderzoek. Hieruit komt naar voren dat meer dan 5% van alle frequent flyers klachten heeft die overeenkomen met blootstelling aan verontreinigde cabinelucht. En dat alleen in Nederland meer dan 35.000 mensen om die reden een of meerdere keren per jaar een arts of specialist bezoeken. (citaat brief 11 mei jl.)

Het is ons bekend dat dit Belevingsonderzoek in handen van NAC is, maar wat vindt onze Staatssecretaris van VWS, dhr. Blokhuis hiervan?

Vanuit Duitsland heeft inmiddels de Vereinigung Passagier haar standpunt ingenomen met een Position Paper. Men zal hier ongetwijfeld verder mee naar buiten treden. Het wachten is op andere landen, die dit voorbeeld vroeg of laat zullen volgen.

Ik hoop dat men in Nederland op dit gebied haar verantwoordelijkheid vóór die tijd neemt!

afzender

5.12 e Woo

Directie Participatie
Plesmanweg 1-6
2597 JG Den Haag

34.

GESCAND

18 MEI 2016

Staatssecretaris
Infrastructuur en
Mw. A.M. Dijkma
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

34.

Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu
Mw. A.M. Dijksema
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Secretaris

5.1.2 e Woo

5.1.2 e Woo

Datum

Mei 2016

Bijlage(n)

Rapport NAC

Betreft: Rapport Nationale Adviesgroep Cabelucht

Geachte mevrouw Dijksema,

In september 2015 is de Nationale Adviesgroep Cabelucht opgericht. Het resultaat van de overleggen in de afgelopen maanden kunt u lezen in de eerste rapportage van de adviesgroep, die ik u bij dezen aanbied.

De leden van de adviesgroep zien uw reactie op het rapport met belangstelling tegemoet.

Hoogachtend,

5.1.2 e Woo

5.1.2 e Woo

5.1.2 e Woo

Van: 5.1.2.e Woo - DGB
Aan: 5.1.2.e Woo - DGMI
Cc: 5.1.2.e Woo - BSK; 5.1.2.e Woo - IBI-FenI; 5.1.2.e Woo - DGLM
Onderwerp: RE: HERINNERING: DGMo/DGLM/DGWB en KIS: start opdrachtproces 2020 Agentschappen RVO en RIVM
Datum: vrijdag 14 juni 2019 09:23:00
Bijlagen: [Format Cluster Kwaliteit cabinelucht luchtvaart - DGLM 2020_concept.docx](#)

5.1.2.e Woo ,

Hierbij onze offerte voor het rivm mbt cabinelucht voor 2020.

MvG

5.1.2.e Woo

5.1.2e

Aviation Safety Unit - Aviation Department AfdelingLuchtvaartveiligheid- directie Luchtvaart
 Directorate-General for Mobility and Transport Directoraat-Generaal voor Bereikbaarheid
 Ministry of Infrastructure and the Environment Ministerie van Infrastructuur en Milieu

visit: Rijnstraat 8 | 2515 XP | Den Haag
 mail: P.O. Box 20904- 2500 EX -| The Hague - The Netherlands

phone: 5.1.2.e Woo fax: 5.1.2.e Woo email 5.1.2.e Woo @minienw.nl
 < <http://www.government.nl/ministries/ienm> >

Verzonden met iPhone
 (www.blackberry.com)

Van: 5.1.2.e Woo - DGB 5.1.2.e Woo @minienw.nl>
Datum: woensdag 12 jun. 2019 11:03 AM
Aan: 5.1.2.e Woo - DGMI 5.1.2.e Woo @minienw.nl>
Kopie: 5.1.2.e Woo - BSK 5.1.2.e Woo @minienw.nl>, 5.1.2.e Woo - IBI-FenI 5.1.2.e Woo @minienw.nl>
Onderwerp: RE: HERINNERING: DGMo/DGLM/DGWB en KIS: start opdrachtproces 2020 Agentschappen RVO en RIVM

5.1.2.e Woo

Excuses. Het bedrag is 65.000 euro ipv 60.000 zoals hieronder bericht.

MvG

5.1.2.e Woo
5.1.2.e Woo

Aviation Safety Unit - Aviation Department AfdelingLuchtvaartveiligheid- directie Luchtvaart
 Directorate-General for Mobility and Transport Directoraat-Generaal voor Bereikbaarheid
 Ministry of Infrastructure and the Environment Ministerie van Infrastructuur en Milieu

visit: Rijnstraat 8 | 2515 XP | Den Haag
 mail: P.O. Box 20904- 2500 EX -| The Hague - The Netherlands

phone: 5.1.2.e Woo fax: 5.1.2.e Woo email: 5.1.2.e Woo @minienw.nl
 < <http://www.government.nl/ministries/ienm> >

Van: 5.1.2.e Woo - DGB

Verzonden: woensdag 12 juni 2019 10:56

Aan: 5.1.2.e Woo - DGMI

CC: 5.1.2.e Woo - BSK

Onderwerp: RE: HERINNERING: DGMo/DGLM/DGWB en KIS: start opdrachtproces 2020 Agentschappen RVO en RIVM

5.1.2.e Woo

Wij willen ook een offerte uitvragen voor volgend jaar aan de RIVM voor het project cabinelucht. Wij stellen 60.000 euro beschikbaar per jaar voor werkzaamheden in het kader van het onderzoek naar de kwaliteit van cabinelucht in een vliegtuig. Deze werkzaamheden zullen voor 2020 gelijk zijn als in 2019. De offerte zal dus exact hetzelfde zijn en de data moeten worden aangepast.

MvG

5.1.2.e Woo

5.1.2.e Woo

Aviation Safety Unit - Aviation Department Afdeling Luchtvaartveiligheid- directie Luchtvaart
Directorate-General for Mobility and Transport Directoraat-Generaal voor Bereikbaarheid
Ministry of Infrastructure and the Environment Ministerie van Infrastructuur en Milieu

visit: Rijnstraat 8 | 2515 XP | Den Haag

mail: P.O. Box 20904- 2500 EX -| The Hague - The Netherlands

phone: 5.1.2.e Woo fax: 5.1.2.e Woo email: 5.1.2.e Woo @minienw.nl
≤ <http://www.government.nl/ministries/ienm> >

Van: 5.1.2.e Woo - DGMI 5.1.2.e Woo @minienw.nl>

Verzonden: dinsdag 11 juni 2019 16:31

Aan: Postbus Opdrachtgeverschap 5.1.2.e Woo @minienw.nl>; 5.1.2.e Woo -
DGMo 5.1.2.e Woo @minienw.nl>; 5.1.2.e Woo - BSK 5.1.2.e Woo @minienw.nl>; 5.1.2.e Woo
5.1.2.e Woo @rijksoverheid.nl>; 5.1.2.e Woo - DGMo 5.1.2.e Woo @minienw.nl>; 5.1.2.e Woo
- DGB 5.1.2.e Woo @minienw.nl>; 5.1.2.e Woo - DGB
5.1.2.e Woo @minienw.nl>; 5.1.2.e Woo - BSK 5.1.2.e Woo @minienw.nl>; 5.1.2.e Woo
- DGRW 5.1.2.e Woo @minienw.nl>; 5.1.2.e Woo - DGRW
5.1.2.e Woo @minienw.nl>; 5.1.2.e Woo (DNH) 5.1.2.e Woo @rws.nl>; 5.1.2.e Woo - KIS
5.1.2.e Woo @minienw.nl>

CC: 5.1.2.e Woo - DGMI 5.1.2.e Woo @minienw.nl>; 5.1.2.e Woo - DGMI
5.1.2.e Woo @minienw.nl>; 5.1.2.e Woo - F&I 5.1.2.e Woo @minienw.nl>; 5.1.2.e Woo
- IBI-FenI 5.1.2.e Woo @minienw.nl>; 5.1.2.e Woo - DGLM 5.1.2.e Woo @minienw.nl>; 5.1.2.e Woo
- DGLM 5.1.2.e Woo @minienw.nl>; 5.1.2.e Woo DBO 5.1.2.e Woo @minienw.nl>;
5.1.2.e Woo - DGB 5.1.2.e Woo @minienw.nl>; 5.1.2.e Woo - KIS
5.1.2.e Woo @minienw.nl>; 5.1.2.e Woo - KIS 5.1.2.e Woo @minienw.nl>;
5.1.2.e Woo - KIS 5.1.2.e Woo @minienw.nl>; 5.1.2.e Woo - DGRW
5.1.2.e Woo @minienw.nl>; 5.1.2.e Woo - DGRW 5.1.2.e Woo @minienw.nl>; 5.1.2.e Woo
- DGRW 5.1.2.e Woo @minienw.nl>; 5.1.2.e Woo - DGRW 5.1.2.e Woo @minienw.nl>

Onderwerp: HERINNERING: DGMo/DGLM/DGWB en KIS: start opdrachtproces 2020 Agentschappen RVO en RIVM

Beste directiesecretarissen van DGMo, DGLM, DGWB, Kis, collega's,

Graag breng ik in herinnering dat de **deadline 17 juni** as voor het aanleveren van de clusterformats ten behoeve de offerte-uitvraag aan RVO en RIVM nadert. Ook als jullie geen offerte meer willen uitvragen horen we dit graag. Voor meer informatie zie onderstaande mail.

BVD

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e Woo

5.1.2.e Woo

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
Directoraat-generaal Milieu en Internationaal
Directie Omgevingsveiligheid en Milieurisico's
Postbus 20901 | 2500 EX | Den Haag

5.1.2.e Woo

5.1.2.e Woo @minienw.nl

Bezoekadres: Rijnstraat 8, 2515 XP Den Haag

Van: Postbus Opdrachtgeverschap 5.1.2 e Woo @minienw.nl>

Verzonden: donderdag 9 mei 2019 12:51

Aan: 5.1.2 e Woo - DGMO 5.1.2 e Woo @minienw.nl>; 5.1.2 e Woo - BSK
 5.1.2 e Woo @minienw.nl>; 5.1.2 e Woo 5.1.2 e Woo @rijksoverheid.nl>; 5.1.2 e Woo -
 DGMO 5.1.2 e Woo @minienw.nl>; 5.1.2 e Woo DGB
 5.1.2 e Woo @minienw.nl>; 5.1.2 e Woo - DGB 5.1.2 e Woo @minienw.nl>; 5.1.2 e Woo
 - BSK 5.1.2 e Woo @minienw.nl>; 5.1.2 e Woo - DGRW
 5.1.2 e Woo @minienw.nl>; 5.1.2 e Woo - DGRW 5.1.2 e Woo @minienw.nl>; 5.1.2 e Woo
 (DNH) 5.1.2 e Woo @rws.nl>
CC: Postbus Opdrachtgeverschap 5.1.2 e Woo @minienw.nl>; 5.1.2 e Woo - DGMI
 5.1.2 e Woo @minienw.nl>; 5.1.2 e Woo - DGMI 5.1.2 e Woo @minienw.nl>; 5.1.2 e Woo -
 DGMI 5.1.2 e Woo @minienw.nl>; 5.1.2 e Woo - F&I 5.1.2 e Woo @minienw.nl>; 5.1.2 e Woo
 - IBI-Fenl 5.1.2 e Woo @minienw.nl>; 5.1.2 e Woo - DGLM
 5.1.2 e Woo @minienw.nl>; 5.1.2 e Woo - DGLM 5.1.2 e Woo @minienw.nl>; 5.1.2 e Woo -
 DBO 5.1.2 e Woo @minienw.nl>; 5.1.2 e Woo - DGB 5.1.2 e Woo @minienw.nl>; 5.1.2 e Woo
 - KIS 5.1.2 e Woo @minienw.nl>; 5.1.2 e Woo - KIS 5.1.2 e Woo @minienw.nl>;
 5.1.2 e Woo - KIS 5.1.2 e Woo @minienw.nl>; 5.1.2 e Woo - DGRW
 5.1.2 e Woo @minienw.nl>; 5.1.2 e Woo - DGRW 5.1.2 e Woo @minienw.nl>; 5.1.2 e Woo
 - DGRW 5.1.2 e Woo @minienw.nl>; 5.1.2 e Woo - DGRW' 5.1.2 e Woo @minienm.nl>

Onderwerp: DGMO/DGLM/DGWB en KIS: start opdrachtproces 2020 Agentschappen RVO en RIVM

Beste directiesecretarissen van DGMO, DGLM, DGWB, collega's,

Ik stuur jullie hierbij de nieuwe formats voor de offerteaanvragen 2020 voor de opdrachten aan het RIVM en RVO. De offerteuitvraag aan RWS is na de zomer voorzien.

Verzoek aan de directiesecretarissen is om de formats offerteuitvraag binnen jullie directie uit te zetten en een offerteaanvraag te formuleren en deze **uiterlijk 17 juni** aan de postbus van het Coördinatieteam opdrachtgeverschap te mailen (zie voor mailadres afzender). Wil je als je geen opdracht meer wil verstrekken dit ook even aan ons melden. De projectleiders van vorig jaar staan in de cc., maar mogelijk zijn er wisselingen of nieuwe projecten en dus projectleiders, van daar gaat het verzoek via de directiesecretarissen.

We gaan ervan uit dat jullie zelf zorgdragen voor het benodigde budget en dat er financiële en inhoudelijke instemming is van jullie directeur of dg.

In verband met het zomerreces heeft het DT DGMI besloten om de definitieve offerteaanvragen voor de zomervakantie (uiterlijk 12 juli 2019) naar RIVM en RVO te versturen. Het DT zal op **8 juli 2019** een besluit nemen over de definitieve offerteaanvraag voor RIVM en RVO. Het CTO ontvangt daarom de door jullie MT's goedgekeurde clusterformats **uiterlijk 17 juni en indien mogelijk zoveel eerder als beschikbaar**.

Voor RWS geldt net als in vorige jaren een ander traject: daar start het proces om te komen tot de BOA RWS offerteaanvraag 2020 eind augustus, zodat aangesloten wordt bij het tempo dat ook door DGLM, DGMO en DGWB wordt aangehouden. Het DT-DGMI zal op **23 september 2019** een besluit nemen over de definitieve offerteaanvraag voor de BOA RWS.

Daarnaast is in het DT DGMI besloten het proces tot het verstrekken van aanvullende opdrachten aan RWS, RVO en RIVM te vereenvoudigen en te versnellen. Het CTO licht dit graag mondeling nader toe. Graag plannen we een gesprek en horen graag wie daarbij aanwezig kan zijn vanuit jullie directie/dg.

In afwachting op jullie reactie, verblijf ik,

Met vriendelijke groet,

5.1.2 e Woo

5.1.2 e Woo BSK

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
 Directoraat-generaal Milieu en Internationaal
 Directie Omgevingsveiligheid en Milieurisico's
 Postbus 20901 | 2500 EX | Den Haag

5.1.2 e Woo @minienw.nl

Bezoekadres: **Rijnstraat 8, 2515 XP Den Haag**

secretariaatsnotitie

Bijeenkomst	Nationale Adviesgroep Cabelucht (NAC)
Vergaderdatum en tijd	15 september 10.00- 2015 12.00 uur
Bijlagen	aantal

Secretaris5.1.2 e Woo
M 5.1.2 e Woo**Kenmerk**

DP/2015 -

Aanleiding

Op 15 september is de oprichtingsbijeenkomst van de Nationale Adviesgroep Cabelucht (NAC). Aanleiding voor de oprichting is de toezegging van staatssecretaris Mansveld van Infrastructuur en Milieu aan de Tweede Kamer om deze adviesgroep in te stellen (Kamerbrief 2 juni 2015). De leden van de adviesgroep zijn werkgevers, werknemers en onderzoeksinstituten.

De Nationale Adviesgroep Cabelucht heeft tot doel uitwisseling van informeren over de voortgang van de Europese onderzoeken naar de kwaliteit van de cabinelucht van vliegtuigen en nieuwe ontwikkelingen te agenderen. De NAC heeft tot taak de betrokken bewindspersonen te adviseren over relevante ontwikkelingen, over gewenst additioneel te verrichten (internationaal) onderzoek en over de Nederlandse inbreng in Europese onderzoekstrajecten.

De Kamer zal ten minste één keer per jaar worden geïnformeerd over het werk van de Nationale Adviesgroep Cabelucht.

Doel bijeenkomst

Doel van de bijeenkomst is de oprichting van de Nationale Adviesgroep Cabelucht. Tijdens deze oprichtingsbijeenkomst staan centraal de werkwijze van de Nationale Adviesgroep Cabelucht (toelichting punten 1, 2 en 3) en een inventarisatie van agendapunten voor komende bijeenkomsten (toelichting punt 4). Daarnaast is er gelegenheid om actuele ontwikkelingen met elkaar te bespreken (toelichting punt 5).

Toelichting

1. *Frequentie bijeenkomsten*

Voorstel: een standaardfrequentie voor de bijeenkomsten van de Nationale Adviesgroep Cabinelucht van ...x per jaar. Leden kunnen vragen om een extra bijeenkomst via het ledendomein <http://ledendomein.platformparticipatie.nl/>. Bij voldoende (hoeveel?) belangstelling van de andere leden organiseren we een extra bijeenkomst.

2. *Werkwijze agendapunten inbrengen*

Voorstel: alle leden van de Nationale Adviesgroep Cabinelucht kunnen agendapunten inbrengen. Tot een week voor een vergadering kan dat via het ledendomein <http://ledendomein.platformparticipatie.nl/>.

3. *Werkwijze informeren Tweede Kamer*

Voorstel doen: hoe (jaarlijkse of vaker) informeren Tweede Kamer aanpakken? Wie heeft daar welke verantwoordelijkheid in en wat voor soort dingen delen we met de Tweede Kamer?

4. *Inventariseren agendapunten*

leden brengen in welke onderwerpen zij de komende periode op de agenda van de adviesgroep willen zien. Voor zover mogelijk geven zij een indicatie van wanneer agenderen relevant is en zij benoemen of zij specifieke vragen of bespreekpunten hebben bij dit onderwerp.

5. *Actuele ontwikkelingen*

Welke actuele ontwikkelingen delen/bespreken met leden?

Nog iets zeggen over de vergadering van de Kamercommissie IenM van 23 september?

Welke documenten en links willen we met de leden delen ter voorbereiding op de bijeenkomst?
Link naar de relevante kamerstukken Juni 2015, februari 2015, ...

Vervolgproces

38.

T.a.v. de IG

gemein.
Dan-L van de

memo

Lg/r

ILT
Handhavingsbeleid
Beleidsadvies

Den Haag
Postbus 16191
2500 BD Den Haag

Contactpersoon

5.1.2.e Woo

5.1.2.e Woo

5.1.2.e Woo

5.1.2.e Woo @ILenT.nl

Datum

30 mei 2018

5.1.2.e Woo

Ter informatie:

Op 29 mei heeft de ILT (5.1.2.e Woo) op uitnodiging van de voorzitter, de 5.1.2.e Woo een presentatie voor de Nationale Adviescommissie Cabinelucht (NAC) gegeven over het ABL en de wijze waarop het ABL omgaat met meldingen in zijn algemeenheid en meldingen over cabinelucht in vliegtuigen in het bijzonder. De NAC bestaat uit deskundigen van bijvoorbeeld NLR en vertegenwoordigers van betrokken organisaties als de NLR, VNV (piloten), NVLT (cabinepersoneel) en FNV. Bij deze bijeenkomst waren ook vertegenwoordigers van KLM en Corendon aanwezig. De NAC adviseert de minister over maatregelen ten aanzien van ongezonde of zelfs gevaarlijke stoffen in de cabine, een onderwerp dat zo nu en dan ook stevig de politieke belangstelling trekt. De ILT maakt geen deel uit van dit adviesorgaan maar was eenmalig aanwezig om een bijdrage te leveren aan het onderwerp "Meldingen".

Naar aanleiding van de presentatie, die goed werd ontvangen, is vooral gediscussieerd over de problematiek van definiëring (hoe kom je tot eenduidige hantering van begrippen als *fume event* in 28 lidstaten?) met het oog op internationale vergelijkbaarheid en analyseerbaarheid van de resultaten. Verder werd besproken of niet alleen de gebeurtenis zelf moet worden gemeld maar ook alle daaropvolgende oorzaakanalyses (dit is het geval als er naar de mening van de betrokken maatschappij een reëel of potentieel gezondheidsgevaar aanwezig is). Gevraagd werd verder of de ILT actief handhaaft als er niet gemeld wordt terwijl dit wel verplicht is (antwoord: wij spreken maatschappijen wel aan maar leggen geen maatregelen op omdat dit contraproductief zal uitpakken. Bovendien: meldgedrag in NL is Europees gezien heel goed). Tijdens de vergadering is verder aan de orde geweest dat de capaciteit van het ABL beperkt is, maar ook dat deze zal worden versterkt als gevolg van de aanbevelingen van de OvV. De voorzitter pakte dit signaal direct op, zonder er verder op in te gaan.

De voorzitter heeft als oud-Kamerlid een breed netwerk. Mogelijk dus dat je er nog eens op aangesproken kan worden.

VERSLAG

Bijeenkomst Nationale adviesgroep Cabinetlucht

In dit verslag staan de gezichtspunten van de leden van de Nationale Adviesgroep Cabinetlucht, zoals naar voren gebracht tijdens de bijeenkomst van 12 april 2016.

Datum April 2016
Status Concept

In het Overlegorgaan infrastructuur en milieu (zie Wet overleg infrastructuur en milieu) voeren (de vertegenwoordigers van) de minister en staatssecretaris overleg met betrokkenen en hun organisaties over beleidsvoornemens op het gebied van infrastructuur en milieu. Het Overleg wordt voorgezeten door een onafhankelijke voorzitter.

Inleiding

Tijdens deze tweede bijeenkomst stonden de volgende punten op de agenda:

1.

Hieronder staat een weergave van de bijeenkomst.

Werkprogramma

Tor

Rapportage stas

FNV

Slot

Colofon

Voorzitter	5.1.2.e Woo
Contactpersoon	5.1.2.e Woo 5.1.2.e Woo T 5.1.2.e Woo E 5.1.2.e Woo @minienm.nl
Kenmerk	OIM-2016/
Bijlage(n)	deelnemerslijst

Bijlage: deelnemers bijeenkomst 27 november 2015
leden

Organisatie	Vertegenwoordiger
Koninklijke Luchtvaart Maatschappij (KLM)	5.1.2 e Woo
Koninklijke Luchtvaart Maatschappij (KLM)	5.1.2 e Woo
Koninklijke Luchtvaart Maatschappij (KLM)	5.1.2 e Woo
Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium (NLR)	5.1.2 e Woo
Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium (NLR)	5.1.2 e Woo
Nederlandse Vereniging van Luchtvaart Technici (NVLT)	5.1.2 e Woo
Nederlandse Vereniging van Luchtvaart Technici (NVLT)	5.1.2 e Woo
Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)	5.1.2 e Woo
Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)	5.1.2 e Woo
Vakbond van Nederlands Cabinepersoneel (VNC)	5.1.2 e Woo
Vakbond van Nederlands Cabinepersoneel (VNC)	5.1.2 e Woo
Vereniging Nederlandse Verkeersvliegers (VNV)	5.1.2 e Woo
Vereniging Nederlandse Verkeersvliegers (VNV)	5.1.2 e Woo

waarnemers

Organisatie	Vertegenwoordiger
Ministerie van Infrastructuur en Milieu	5.1.2 e Woo
Ministerie van Infrastructuur en Milieu	5.1.2 e Woo
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid	5.1.2 e Woo

VERSLAG

Nationale Adviesgroep Cabinetlucht Oprichtingsbijeenkomst

In dit verslag staan de gezichtspunten van de deelnemers aan de oprichtingsbijeenkomst van de Nationale Adviesgroep Cabinetlucht (NAC). De voorzitter van deze bijeenkomst biedt dit verslag aan de **5.1.2.e Woo** aan met het verzoek het te benutten in de verdere beleidsvorming.

Datum 15 september 2015
Status Concept

Inleiding

Sinds enige jaren is een internationale discussie gaande over de kwaliteit van de cabinelucht in vliegtuigen. Er zijn vragen over de mogelijke aanwezigheid van giftige stoffen in de cabinelucht en de mate waarin deze giftige stoffen gezondheidsklachten kunnen veroorzaken. Vier Europese initiatieven onderzoeken verschillende aspecten van het vraagstuk.

In haar brief aan de Tweede Kamer van 2 juni 2015 schrijft staatssecretaris Mansveld van Infrastructuur en Milieu daarover het volgende: 'Met de vier Europese initiatieven worden alle invalshoeken van deze problematiek onderzocht, maar er is wel sprake van een complexe structuur. Het houden van overzicht en het tijdig op de juiste plaats agenderen van vraagstukken is daardoor uitdagend. Daarbij hecht ik er aan dat alle stakeholders goed worden geïnformeerd over de voortgang en de mogelijkheid krijgen om nieuwe ontwikkelingen op de juiste plaats te agenderen. Gelet op het bovenstaande zal ik een "Nationaal Adviesgroep Cabinelucht" (NAC) instellen.'

Naar aanleiding van de brief van staatssecretaris Mansveld is in de zomer van 2015 onderzocht hoe de NAC vorm te geven. Het bij wet ingestelde Overlegorgaan infrastructuur en milieu (OIM) bleek een geschikt instrument te zijn om de NAC bij onder te brengen. De Wet overleg infrastructuur en milieu waarborgt onder andere dat de vergaderingen worden voorgezeten door een onafhankelijk voorzitter. Tevens regelt deze wet de beschikbaarheid van een secretaris.

Nationale Adviesgroep Cabelucht: deelnemers en werkwijze

1.1 Samenstelling Nationale Adviesgroep Cabelucht

De vaste deelnemers van de NAC zijn de voorzitter, leden, waarnemers, en een secretaris. De onafhankelijke voorzitter van de NAC is 5.1.2.e Woo . Leden zijn vertegenwoordigers luchtvaartmaatschappijen (werkgevers), vertegenwoordigers van Werknemersorganisaties en vertegenwoordigers van onderzoeksinstituten. Waarnemers zijn vertegenwoordigers van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van het ministerie van Infrastructuur en Milieu. In de bijlage staat een overzicht van alle leden en waarnemers. Verder ondersteunt een secretaris vanuit het Overleg Infrastructuur en Milieu de NAC.

Als aanvulling op de vaste leden neemt de NAC zich voor gasten uit te nodigen om hun kennis, ervaringen en ideeën te delen met de NAC. Gasten kunnen bijvoorbeeld zijn: medisch specialisten die onderzoek doen op dit terrein, experts van het Nederlands Centrum voor Beroepsziekten en vertegenwoordigers van consumenten.

1.2 Werkwijze Nationale Adviesgroep Cabelucht

1.2.1 Frequentie bijeenkomsten

Het huidige uitgangspunt is dat de NAC ongeveer drie keer per jaar bij elkaar komt. Extra bijeenkomsten kunnen we organiseren wanneer daar aanleiding voor is.

1.2.2 Werkprogramma

In het werkprogramma staat beschreven wat de focus is van de Nationale Adviesgroep Cabelucht (NAC) en op welke thema's de NAC zich richt in 2015-2016. De NAC heeft een dynamisch werkprogramma waarin de NAC gaandeweg haar focus formuleert. Dat biedt ruimte voor een responsieve agendering: gevraagde en ongevraagde adviezen, rekening houdend met voortschrijdend inzicht en de ontwikkelingen op het gebied van cabelucht.

De secretaris maakt een eerste opzet voor het werkprogramma op basis van het gesprek over de focus van de NAC tijdens de oprichtingsbijeenkomst. Leden reageren daarop en vullen aan.

1.2.3 Inbrengen agendapunten

De leden, waarnemers, voorzitter en secretaris kunnen agendapunten inbrengen voor bijeenkomsten van de adviesgroep. De secretaris maakt daarvoor een pagina op <http://ledendomein.platformparticipatie.nl>. Op die pagina kunnen leden, waarnemers, voorzitter en secretaris agendapunten noteren en reageren op elkaars voorstellen voor agendapunten. Zo kunnen we, indien nodig, met elkaar nadere details van agendapunten verkennen en invullen.

1.2.4 Informeren staatssecretaris

De NAC brengt minimaal één keer per jaar advies uit aan de staatssecretaris van infrastructuur en Milieu. Het eerste advies stuurt de NAC uiterlijk voor het zomerreces van 2016 aan de staatssecretaris. In het werkprogramma werkt de NAC verder uit wanneer zij de staatssecretaris over welke onderwerpen zal adviseren.

1.2.5 Communicatie vanuit de Nationale Adviesgroep Cabelucht

De NAC communiceert via voorzitter. Doorgaans gebeurt dat schriftelijk in de vorm van adviesrapporten. Afwijkende standpunten en ideeën van leden zijn herkenbaar in de rapporten. Wanneer leden zelfstandig communiceren over cabelucht, doen zij dat namens hun eigen organisatie.

1.3

Vervolg

De planning is om in november aanstaande de volgende bijeenkomst van de NAC te houden. KLM biedt aan gastheer te zijn.

Voorafgaande aan de bijeenkomst in november communiceren de deelnemers van de NAC via <http://ledendomein.platformparticipatie.nl> over

- de invulling van het werkprogramma voor het komende jaar;
- de agenda voor de bijeenkomst in november;
- ontwikkelingen op het gebied van cabinelucht.

Colofon

Voorzitter	5.1.2.e Woo
Contactpersoon	5.1.2.e Woo 5.1.2.e Woo 5.1.2.e Woo E-mail 5.1.2.e Woo @minienm.nl
Kenmerk	DP -2015/187023
Bijlage(n)	werkprogramma versie 28 september 2015

Bijlage: Leden en waarnemers NAC

Leden

Organisatie	Vertegenwoordiger	Aanwezig 15-9
TUIfly	5.1.2 e Woo	
Corendon Dutch Airlines	5.1.2 e Woo	✓
Koninklijke Luchtvaart Maatschappij (KLM)	5.1.2 e Woo	✓
Koninklijke Luchtvaart Maatschappij (KLM)	5.1.2 e Woo	✓
Koninklijke Luchtvaart Maatschappij (KLM)	5.1.2 e Woo	✓
Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium (NLR)	5.1.2 e Woo	✓
Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium (NLR)	5.1.2 e Woo	✓
Nederlandse Vereniging van Luchtvaart Technici (NVLT)	5.1.2 e Woo	✓
Nederlandse Vereniging van Luchtvaart Technici (NVLT)	5.1.2 e Woo	✓
Nederlandse organisatie voor Toegepast-Natuurwetenschappelijk Onderzoek (TNO)	5.1.2 e Woo	✓
Nederlandse organisatie voor Toegepast-Natuurwetenschappelijk Onderzoek (TNO)	5.1.2 e Woo	✓
Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)	5.1.2 e Woo	✓
Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)	5.1.2 e Woo	✓
Vakbond van Nederlands Cabinepersoneel (VNC)	5.1.2 e Woo	✓
Vakbond van Nederlands Cabinepersoneel (VNC)	5.1.2 e Woo	✓
Vereniging Nederlandse Verkeersvliegers (VNV)	5.1.2 e Woo	✓
Vereniging Nederlandse Verkeersvliegers (VNV)	5.1.2 e Woo	

Waarnemers

Ministerie van Infrastructuur en Milieu: Directie luchtvaart	5.1.2 e Woo	✓
Ministerie van Infrastructuur en Milieu: Directie luchtvaart	5.1.2 e Woo	✓
Ministerie van Infrastructuur en Milieu: Inspectie Leefomgeving en Transport	5.1.2 e Woo	✓
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid: directie gezond en veilig werken	5.1.2 e Woo	

Staatssecretaris

beslisnota

Bestuurskern

Dir. Luchtvaart
Afd. Luchtvaartveiligheid
Plesmanweg 1-6
Den Haag
Postbus 20904
2500 EX Den Haag

Contactpersoon

5.1.2 e Woo
5.1.2 e Woo

T 5.1.2 e Woo
M 5.1.2 e Woo
F 5.1.2 e Woo
5.1.2 e Woo @minienm.nl

Datum

11 juni 2015

Kenmerk

IENM/BSK-2015/115311

Bijlage

1

Inleiding

Voorafgaand aan het Algemeen overleg van 4 juni heeft u besloten een "Nationaal Adviesgroep Cabinelucht"(NAC) in te stellen.

U heeft aangegeven de stakeholders zoals werkgevers (Barin, KLM), werknemers (VNV/VCP/NVLT) en onderzoeksinstituten (RIVM/TNO/NLR) te benaderen om hierin deel te nemen. De adviesgroep zal functioneren onder een onafhankelijk voorzitter.

De NAC zal in ieder geval worden belast met adviseren over:

- ontwikkelingen (waaronder nieuw onderzoek) die relevant kan zijn voor de gekozen strategie;
- de wenselijkheid van additioneel (internationaal) onderzoek;
- de Nederlandse inbreng in de Europese onderzoekstrajecten.

Geadviseerd besluit

De directeur luchtvaart opdragen om de heer Biesheuvel te benaderen als mogelijke onafhankelijke voorzitter.

Beslistermijn

Het is gewenst het draagvlak bij de partijen te kunnen sonderen nadat de beoogd voorzitter heet aangegeven bereid te zijn aan de slag te gaan. Om voortgang te houden zou dat voor de zomer vakanties moeten worden afgerond zodat de NAC direct na de zomer feitelijk invulling kan geven aan de haar opgedragen adviestaak

Argumentatie

De heer 5.1.2 e Woo is een van de onafhankelijke voorzitters van de IenM overlegorganen, met als aandachtsgebied Milieu en Internationaal. (zijn CV is bijgevoegd) Zijn aandachtsgebieden sluiten goed aan bij de onderhavige problematiek.

Het ministerie voert op meerdere terreinen overleg met stakeholders onder leiding van onafhankelijke voorzitters in de hiervoor ingestelde overlegorganen. Als

onafhankelijke voorzitter op het terrein Milieu en internationaal heeft hij ervaring met het creëren een neutrale setting waarin alle deelnemers een gelijkwaardige positie hebben. Ook de overlegorganen van IenM hebben als taak visies en meningen helder in beeld te brengen en daar kort en bondig over te rapporteren aan de minister en/of staatssecretaris.

Op het terrein van Cabinelucht is hij echt onafhankelijk en de ervaring met stakeholder overleg binnen IenM is een pre.

Inhoudelijk deskundigen die als voorzitter zouden kunnen functioneren, zullen vrijwel altijd gelieerd zijn aan een van de stakeholders of een rol hebben bij betrokken onderzoeksinstellingen.

Kader

Een eerste voorbereidende bijeenkomst met de stakeholders is voorzien voor de zomervakantie. Het is de intentie om dan toe te lichten welke ontwikkelingen er allemaal spelen mbt cabine lucht. Zowel op nationaal als internationaal terrein. De Nederlandse vertegenwoordigers die in de vier internationale trajecten een rol spelen zullen de stand van zaken toelichten.

Tenslotte zal in die eerste informele vergadering worden gezien welke aspecten men in de Terms of Reference op genomen wenst te zien.

Direct na uw zomerreces zullen de formele benoeming van de voorzitter en de Terms of Reference ter vaststelling aan u worden voorgelegd. Na uw instemming kan de Kamer nog voor het einde van het reces worden geïnformeerd.

Dit proces moet leiden tot een maximaal draagvlak bij de betrokken partijen. De stapsgewijze aanpak moet bovendien voorkomen dat stakeholders zich onvoldoende betrokken voelen bij de totstandkoming van de NAC.

Krachtenveld, afstemming, financiële en juridische implicaties, communicati

Krachtenveld: De in de brief aan de Kamer genoemde partijen zijn benaderd en hebben aangegeven bereid te zijn deel te nemen in de NAC. Wel voelde men zich overvallen door het initiatief. Vandaar de voorgestelde aanpak om het draagvlak te vergroten.

Afstemming: SZW is benaderd en het onderwerp zal voor het zomerreces op directieureniveau verder worden besproken.

Implicaties Apparaat en financiën. De inhuur van de onafhankelijke voorzitter zal uit de reguliere budgetten moeten komen. Naar verwachting zal de NAC met voorstellen voor nader onderzoek komen. Daar zijn nog geen budgetten voor voorzien. Uitgaven zullen naar verwachting pas in 2016 e.v. aan de orde zijn.

Communicatie: Naar aanleiding van de brief aan de Kamer is al een persbericht verschenen.

Hoogachtend,

5.12 e Woo

5.12 e Woo

WERKPROGRAMMA

Nationale Adviesgroep Cabinelucht 2015-2016

Versie april 2016
Status Laatste concept

In het Overlegorgaan infrastructuur en milieu (zie Wet overleg infrastructuur en milieu) voeren (de vertegenwoordigers van) de minister en staatssecretaris overleg met betrokkenen en hun organisaties over beleidsvoornemens op het gebied van infrastructuur en milieu. Het Overleg wordt voorgezeten door een onafhankelijke voorzitter.

42.

In dit werkprogramma staat beschreven wat de focus is van de Nationale Adviesgroep Cabinelucht (NAC) en op welke thema's de NAC zich richt in 2015-2016.

Dit is een dynamisch werkprogramma waarin de NAC gaandeweg haar focus formuleert. Dat biedt ruimte voor een responsieve agendering: gevraagde en ongevraagde adviezen, rekening houdend met de ontwikkelingen op het gebied van cabinelucht.

42.

Inleiding

Sinds enige jaren is een internationale discussie gaande over de kwaliteit van de cabinelucht in vliegtuigen. Er zijn vragen en zorgen over de mogelijkheid van giftige stoffen in de cabinelucht en de mate waarin deze giftige stoffen gezondheidsklachten kunnen veroorzaken. Vier Europese initiatieven onderzoeken verschillende aspecten van het vraagstuk.

In haar brief aan de Tweede Kamer van 2 juni 2015 schrijft staatssecretaris Mansveld van Infrastructuur en Milieu daarover het volgende: 'Met de vier Europese initiatieven worden alle invalshoeken van deze problematiek onderzocht, maar er is wel sprake van een complexe structuur. Het houden van overzicht en het tijdig op de juiste plaats agenderen van vraagstukken is daardoor uitdagend. Daarbij hecht ik er aan dat alle stakeholders goed worden geïnformeerd over de voortgang en de mogelijkheid krijgen om nieuwe ontwikkelingen op de juiste plaats te agenderen. Gelet op het bovenstaande zal ik een "Nationaal Adviesgroep Cabinelucht" (NAC) instellen.'

Naar aanleiding van de brief van toenmalig staatssecretaris Mansveld is in de zomer van 2015 onderzocht hoe de NAC vorm te geven. Het bij wet ingestelde Overlegorgaan infrastructuur en milieu (OIM) bleek een geschikt instrument te zijn om de NAC bij onder te brengen. De Wet overleg infrastructuur en milieu waarborgt onder andere dat de vergaderingen worden voorgezeten door een onafhankelijk voorzitter. Tevens regelt deze wet de beschikbaarheid van een secretaris.

Focus van de Nationale Adviesgroep Cabelucht

De NAC legt haar focus op het volgende probleem:

Het luchtbehandelingsstelsel in vliegtuigen brengt stoffen in de cabineucht. Dezelfde stoffen kunnen middels dezelfde processen ook op de onderhoudswerkplaats terecht komen. Blootstelling aan deze stoffen zou effect kunnen hebben op de gezondheid van cabine- en grondpersoneel en passagiers. Het gaat zowel om langdurige blootstelling als om blootstelling tijdens *fume events*.

Bij het formuleren van dit probleem heeft de NAC een aantal overwegingen.

- Blootstelling cabinepersoneel, passagiers en grondpersoneel

de NAC kiest er voor om naast blootstelling van cabinepersoneel en passagiers ook blootstelling van grondpersoneel op te nemen in het centrale probleem. Reden daarvoor is dat de stoffen waaraan grondpersoneel en cabinepersoneel worden blootgesteld afkomstig zijn van dezelfde bron: de motor. Daarmee zijn blootstelling aan deze stoffen op de grond en in de cabine gerelateerd.

Om te voorkomen dat de probleemstelling te breed wordt benadrukt de NAC dat het gaat om *dezelfde stoffen* als in de cabineucht die middels *dezelfde processen* op de werkplaats terecht kunnen komen bij onderhoud. De eerste reden daarvoor is dat stoffen kunnen veranderen onder invloed van bijvoorbeeld temperatuur. Dat heeft invloed op de aard van de stoffen op de grond en in de cabine. De tweede reden is dat de focus te breed wordt als blootstelling van grondpersoneel aan alle stoffen uit de motor deel uitmaakt van de focus. Het aantal stoffen neemt daarmee immers toe. Bijvoorbeeld fijnstof zou dan ook aan de orde kunnen komen.

- Fume events

Fume events maken deel uit van de probleemstelling. Het gaat daarbij specifiek om *fume events* die gerelateerd zijn aan het luchtbehandelingsstelsel. NAC hecht belang aan aandacht voor zowel de potentiële effecten van langdurige blootstelling aan lage concentraties als van kortdurende blootstelling aan hogere concentraties tijdens *fume events*.

- Stoffen

Voor de aanduiding van de stoffen in de probleemstelling kiest de NAC ervoor om een neutrale term te gebruiken. Daarmee voorkomt de NAC om deze stoffen reeds bij voorbaat als 'gevaarlijk' te bestempelen. Om van 'gevaarlijk' te kunnen spreken, is meer zicht nodig op de concentraties van de stoffen en de effecten op de gezondheid. Verder benadrukt de NAC dat haar aandacht specifiek uitgaat naar stoffen die het luchtbehandelingsstelsel toevoegt aan de lucht.

Gekoppeld aan dit probleem is de centrale vraag voor de NAC:

Wat is de omvang van het probleem en welke stappen richting een internationale oplossing kan Nederland zetten?

Deze centrale vraag is tweeledig. Ten eerste gaat het om de omvang van het probleem. Het is immer niet bekend hoe groot de concentraties gevaarlijke stoffen zijn en het is evenmin bekend hoe groot het effect is op de gezondheid. Ten tweede is de oplossing onderdeel van de centrale vraag. Bij het zoeken naar

een oplossing benadrukt de NAC internationale karakter van het probleem. Het gaat in de NAC om het vinden van de Nederlandse bijdrage aan het oplossen van dit internationale probleem.

De vraag naar de omvang van het probleem bekijkt de NAC vanuit het perspectief van gevaarlijke stoffen en vanuit het perspectief van gezondheidsklachten.

Deelvragen

Gevaarlijke stoffen

- Welke kennis is er in Nederland over onderstaande vragen?
- Welke kennis is er bij de Europese initiatieven over onderstaande vragen?
- Welk aanvullend onderzoek is nodig om de onderstaande vragen te beantwoorden?
- Wat kan Nederland doen om overzicht van en afstemming over de antwoorden op onderstaande vragen te bevorderen?
 1. Welke stoffen worden generiek in vliegtuigmotoren gebruikt?
 2. Via welke algemeen gebruikte processen komen deze stoffen in de cabinelucht?
 3. Welke combinaties van gebruikte stoffen en processen kunnen leiden tot de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen in de cabinelucht?
 4. In welke concentraties worden deze stoffen aangetroffen in de cabinelucht?
 5. In welke concentraties worden deze stoffen aangetroffen op de platforms?
 6. Op welke wijze kunnen de concentraties van deze gevaarlijke stoffen in de cabinelucht en op de platforms worden gemeten?
 7. Welke mogelijke effecten geven deze gevaarlijke stoffen bij de gemeten concentraties?
 8. Hoe vaak komen *fume events* voor?
 9. Hoe hoog zijn de concentraties van de verschillende stoffen tijdens fume events?

Gezondheidsklachten

- Welke kennis is er in Nederland over onderstaande vragen?
- Welke kennis is er bij de Europese initiatieven over onderstaande vragen?
- Welk aanvullend onderzoek is nodig om de onderstaande vragen te beantwoorden?
- Wat kan Nederland doen om overzicht van en afstemming over de antwoorden op bovenstaande vragen te bevorderen?
 1. Welke gezondheidsklachten zijn in verband gebracht met blootstelling aan de verschillende stoffen?
 2. Hoeveel mensen in Nederland hebben aangegeven deze gezondheidsklachten te hebben als gevolg van stoffen in de cabinelucht of op het platform?
 3. Wat is de ernst van de klachten?
 4. Zijn er verschillen in gevoeligheid bij de mens?
 5. Is het mogelijk gezondheidsklachten bij cabinepersoneel en passagiers systematisch te monitoren?
 6. Welke van deze gezondheidsklachten houden volgens onderzoek verband met de kwaliteit van de cabinelucht?
 7. Welke alternatieve verklaringen zijn er voor de gezondheidsklachten?

Oplossingen

- Welke kennis is er in Nederland over onderstaande vragen?
- Welke kennis is er bij de Europese initiatieven over onderstaande vragen?
- Welk aanvullend onderzoek is nodig om de onderstaande vragen te beantwoorden?
- Wat kan Nederland doen om overzicht van en afstemming over de oplossingen te bevorderen?

42.

1. Welke oplossingen zijn er momenteel?
2. Welke oplossingen zijn denkbaar in de toekomst?
3. Welke factoren zijn (internationaal) aan de orde bij de keuze van oplossingen?
4. Wie zijn betrokken bij de keuze van oplossingen?
5. Wie zijn betrokken bij het realiseren van oplossingen?

Advies aan de staatssecretaris

de NAC adviseert en/of rapporteert jaarlijks aan de staatssecretaris. Per geval beziet de NAC of er reden is voor een tussentijds advies. In haar advies houdt de NAC in gedachten de brief van toenmalig staatssecretaris Mansveld aan de Tweede Kamer van 2 juni 2015:

‘De NAC zal in ieder geval worden belast met adviseren over:

- ontwikkelingen (waaronder nieuw onderzoek) die relevant kan zijn voor de gekozen strategie;
- de wenselijkheid van additioneel (internationaal) onderzoek;
- de Nederlandse inbreng in de Europese onderzoekstrajecten.’

Colofon

Voorzitter

5.1.2 e Woo

Contactpersoon

5.1.2 e Woo

5.1.2 e Woo

5.1.2 e Woo

E-mai 5.1.2 e Woo @minienm.nl

Kenmerk

DP-2015/191406

Bijlage(n)

samenstelling Nationale Adviescommissie Cabelucht

Bijlage: Samenstelling Nationale Adviesgroep Cabinelucht

De vaste deelnemers van de NAC zijn de voorzitter, leden, waarnemers, en een secretaris. De onafhankelijke voorzitter van de NAC is 5.1.2.e Woo. Leden zijn vertegenwoordigers luchtvaartmaatschappijen (werkgevers), vertegenwoordigers van Werknemersorganisaties en vertegenwoordigers van onderzoeksinstituten. Waarnemers zijn vertegenwoordigers van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van het ministerie van Infrastructuur en Milieu.

Als aanvulling op de vaste leden kan de NAC gasten uit nodigen om hun kennis, ervaringen en ideeën te delen met de NAC.

Leden

Organisatie	Vertegenwoordiger
Arkefly	5.1.2.e Woo
Corendon Dutch Airlines	5.1.2.e Woo
Koninklijke Luchtvaart Maatschappij (KLM) ondernemingsraad	5.1.2.e Woo
Koninklijke Luchtvaart Maatschappij (KLM)	5.1.2.e Woo
Koninklijke Luchtvaart Maatschappij (KLM)	5.1.2.e Woo
Koninklijke Luchtvaart Maatschappij (KLM)	5.1.2.e Woo
Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium (NLR)	5.1.2.e Woo
Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium (NLR)	5.1.2.e Woo
Nederlandse Vereniging van Luchtvaart Technici (NVLT)	5.1.2.e Woo
Nederlandse Vereniging van Luchtvaart Technici (NVLT)	5.1.2.e Woo
Nederlandse organisatie voor Toegepast-Natuurwetenschappelijk Onderzoek (TNO)	5.1.2.e Woo
Nederlandse organisatie voor Toegepast-Natuurwetenschappelijk Onderzoek (TNO)	5.1.2.e Woo
Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)	5.1.2.e Woo
Vakbond van Nederlands Cabinepersoneel (VNC)	5.1.2.e Woo
Vakbond van Nederlands Cabinepersoneel (VNC)	5.1.2.e Woo
Vereniging Nederlandse Verkeersvliegers (VNV)	5.1.2.e Woo
Vereniging Nederlandse Verkeersvliegers (VNV)	5.1.2.e Woo

Waarnemers

Ministerie van Infrastructuur en Milieu: Directie luchtvaart	5.1.2.e Woo
Ministerie van Infrastructuur en Milieu: Directie luchtvaart	5.1.2.e Woo
Ministerie van Infrastructuur en Milieu: Inspectie Leefomgeving en Transport	5.1.2.e Woo
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid: directie gezond en veilig werken	5.1.2.e Woo